Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

…най 1921 оной …ын 21-һээ гарана | № 103 (16326) | 1983 оной май 2, понедельник | Сэн 3 мүнгэн.

СОВЕТ-ИНДИИН ЭКИПАЖАЙ НИИДЭХЫН УРДА ТЭЭ

ЗВЕЗДНО ХОТО. (ТАСС). Энэдхэг летчигууд Равиш Мальхотра болон Ракеш Шарма замбуулинай дайда соогуур ниидэлгэдэ хахад жэлэй теоретическэ бэлэдхэлээ амжалтатайгаар дүүргэбэ. Совет-индиин жолоодогдодог экспедицидэ тэдэнэй бэлэдхэлэй хоёрдохи шата эхилээ. Москвада байдаг энэдхэг журналистнуудай космонавтнуудтай апрелиин 29-дэ болоһон уулзалга энээндэ зорюулагдаһан байгаа.

Звездно хотын айлшадта замбуулинай академиин һуралсалай ажахы, центрифуга болон һуралсалай бусад түхеэрэлгэнүүдэй хүдэлгэгдэхэнь харуулагдаа. Космонавтнуудта кандидадууд шалгалтануудаа эрхимээр бараа гэжэ. Космонавтнуудые бэлдэдэг түбэй начальнигай орлогшо А. Николаев мэдээсэбэ. Хоёр һара соо тренажер дээрэ һуралсаһанайнгаа һүүлээр Р. Мальхотра, Р. Шарма гэгшэдтэ хоёр һарын амаралта олгогдожо. Эхэ орондоо ошохо юм.

Энэдхэг летчигуудта һуралсалай шэнэ жэл сентябриин 1-һээ эхилхэ. Тэдэнэр хоёр экипажтай хамта һуралсаха байна. Тэдэнэй нэгэниинь 1984 ондо совет-индиин ниидэлгэдэ хабаадаха.

…ТРИИН, КИПРЭЙ, САН-МАРИНЫН, ФИНЛЯНДИИН, ШВЕЦИИН, ЮГОСЛАВИИН ГҮРЭНҮҮДЭЙ БОЛОН ПРАВИТЕЛЬСТВАНУУДАЙ ТОЛГОЙЛОГШОНОРОЙ ХАНДАЛГАДА

Ю. В. АНДРОПОВОЙ ҮГЭҺЭН ХАРЮУ

…ридтахи уулзалга ту… …суудалаар Австриин, …эй, Сан-Маринын, Фин… …дии, Швециин ба Югос… …н гүрэнүүдэй болон пра… …льствануудай толгойлог… … КПСС-эй ЦК-гай Ге… …ьна секретарь Ю. В. …ровто, мүн уулзалга… …абаадаг бусад бүхы …нуудай хүтэлбэрилэгшэд… …ндалга эльгээгээ гээд …хэблэлдэ мэдээсэгдээ

…рнэй хамтын хандалгые …хүтэлбэри анхаралтай… …аража үзөө гээд ней… …ьна ба бүлэглэлнүүдтэ …адаггүй зургаан оро… …хүтэлбэрилэгшэдтэ Ю. В. Андроповой үгэһэн харюу дотор хэлэгдэнэ.

Аюулгүй байдалай ба харилсаа холбооной асуудалнуудаар нииитэ Европын зүблөөндэ хабаадаһан гүрэнүүдэй түлөөлэгшэдэй Мадридтахи уулзалгын ямараар унгаржэ байһан тухай тэрээн дотор хэлэгдэһэн һанал бодолнууд, һанаагаа зоболго бидэнэртэ дүтэ, ойлгосотой байна гэжэ харюу дотор тэмдэглэгдэнэ. Уулзалгые дары түргөөр, амжалтатайгаар дүүргэлгэдэ нейтральна ба бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай али болохоор нүлөөлхые оролдожо байһыень һайшаанабди.

Советскэ Союз тушаа хэлэхэ болоо һаа, Мадридтахи уулзалгын эхинһээ хойшо Хельсинкидэ баталагдан абтаһан Түгэсхэлэй акт дотор тодорхойлогдонхой, үндэһэ һуури дээрэ Европодо аюулгүй байдалые бэхижүүлхэ, харилсаа холбоое хүгжөөхэ хэрэгтэ эли бодо алхам болоһон бүтэмжэтэй һайн үгэеэ ойлгосолгонуудые түйлахын тула тэрэ ехэ оролдолгонуудые гаргана гээд саашадаа тэмдэглэгдэнэ. Энэ шухала асуудалаар манай хараа бодолой тудалдажа байһыень ойлгонобди.

Нейтральна ба бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай 1983 оной мартын 15-да оруулһан уулзалгын үрэ дүнгүүдэй документын шэнэдхэгдэһэн проект хадаа энэ документ тушаа гүйсэд үгэеэ ойлголсожо, хүдэлмэреэ һаяын сагта түгэсхэхэ үндэһэ һуури болоно гэжэ Советскэ Союз тоолоно.

Мүнөө гүрэнүүдэй политическэ хүсэл эрмэлзэл шиидхэхы удха шанартай байна гэжэ Ю. В. Андропов тэмдэглээ. Советскэ Союз шимэ хүсэл эрмэлзэлтэй юм. Мадридтахи уулзалгые амжалтатайгаар түгэсхэхын тула манай орон тэрээндэ хабаададаг бүхы гүрэнүүдтэй бүтэмжэтэй һайн, үнэн сэхэ харилсаа холбоо тогтоохоор бэлэн лэ.

(ТАСС).

«АРАДУУДАЙ ХООРОНДО ЭБ НАЙРАМДАЛ БЭХИЖҮҮЛҺЭНЭЙ ТҮЛӨӨ» УЛАСХООРОНДЫН ЛЕНИНСКЭ ШАНГУУДАЙ ЛАУРЕАДУУД

«Арадуудай хоорондо эб найрамдал бэхижүүлһэнэй түлөө» Уласхоорондын Ленинскэ шангуудые олгодог комитет энэ асуудалаар тогтоол баталан абаһан байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) композитор, нииитын ажал ябуулагша Микис Теодоракис (Греци), политическэ ба нииитын ажал ябуулагша Либер Сереньи (Уругвай), поэт, нииитын ажал ябуулагша Махмуд Дервиш (Палестина), санаартан, нииитын ажал ябуулагша Джон Морган (Канада).

ТАСС-ай фото. (Москваһаа фототелеграфаар абтаба).

АЖАЛАЙ, ЭТИГЭЛ НАЙДАЛАЙ, ХАБАРАЙ ҺАЙНДЭР

Москвагай Улаан талмай дээрэ болоһон Майн Нэгэнэй жагсаал

Газар дэлхэй дээрэ ажабайдалай һандаргагдахын бэшэ, харин һалбаран хүгжэхын түлөө хүдэлнэбди. Эгээл тиимэһээ бата эб найрамдал хадаа зол жаргалаймнай эшэ үндэһэн болоно гэжэ зохёон байгуулагша-совет арад тоолодог юм. Совет засагай эхиндэ Эб найрамдал тухай декредһээ КПСС-эй XXVI съездын найруулан батлаһан 80-дахи онуудай Эб найрамдалта программа хүрэтэр—бүхы дэлхэй дээрэ амгалан тайбан байдалай хангагдахын түлөө тэмсэлдэ коммунистнуудай партиин баталһан харгы зам иимэл даа.

Бүхы юумэнэй шэнээр мүндэлдэг хабарай һайхан сагай оршон мандаһан газар дэлхэй, амгалан байдалай хүхэсэнхиио огторгой үзэсхэлэн һайханаар үзэгдэнэ. Энэ үглөөгүүр Улаан талмай үүрэй толондо абтахадаа, үнгын һайхан тугуудаараа, уряа лозунгнуудаараа бүри гоёор харагдаба.

Майн Нэгэн бүхы дэлхэйн ажалшадта хабаатай, гэбэшье 1918 оной тэрэ дурасхаалта үдэрһөө, Кремлиин ханануудай дэргэдэ түрүүшын совет жагсаалай болоһон сагһаа хойшо, тэрэнэй зүрхэн эндэ. Москвагай түбтэ, сохино, 65 жэлэй урда тээ Улаан талмай дээрэ В. И. Ленин тэрэниие амаршалаа һэн.

Мүнөөдэршье Ильич бидэнэртэй хамта. Совет гүрэнэй үндэһэ һуури табигшын эхилһэн үйлэ хэрэгүүдэй түйлалтануудта, түбэг бэрхэшээлнүүдтэй тэмсэлдэ хэтэдээ мүнхэ һургаал—марксизм-ленинизм бидэниие хүтэлнэ.

ГУМ-ай байшангые гоёон шэмэглэһэн һайндэрэй композициин тэг дундань—К. Марксын, Ф. Энгельсэй, В. И. Ленинэй портредүүд. Марксизм онсо хуби заяатай. Үе саг тэрээндэ үзэгдөө дуулдаагүй ехэ илалтануудые асараа. Мүнөө хүн түрэлтэн сэсэн мэргэн һургаалтай, бодото социалис обществотой юм. Империализмтай тэмсэлдэ хүн түрэлтэн өөһэдыгөө сахин хамгаалаад, бата найдамтайгаар урагшаа дабшажа ябана.

«Коммунизмын илалта тээшэ, урагшаа!»—гэжэ талмай дээрэ түхеэрэгдэһэн панно уряална. «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхэбди», «Эдеэ хоолой программые бэелүүлгэ—бүгэдэ арадай хэрэг мүн!», «КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлгэдэ бүхы хүсэеэ элсүүлэе!» гэһэн уряанууд ажалшадай жагсаалые гэрэлтэ һайхан ерээдүй тээшэ хүтэлнэ.

Хүдэлмэришэн хүнэй хүдэр гар «Бүхы хүсэеэ—эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ!» гэһэн уряа лозунг тээшэ заана. Энэ панно Түүхын музейн байшан дээрэ бэхилэгдэнхэй. КПСС-эй ЦК-гай Майн Нэгэнэй уряанууд дотор империализмын, милитаризмын ба үһөө хяһаа нэхэлгын ээрхэг түримхэй ябуулгануудта шиидхэхы шанга харюу сохилто үгэхэ гэһэн бүмбэрсэг дэлхэйн арадуудта зорюулагдаһан хандалга бии. Имагтал хамтынгаа хүсэлэл оролдолгонуудаар ядерна дайнай аюулые зайсуулан саража, шахардуу шанга байдалые һуларуулжа, гүнзэгыруулжэ болоно.

Ядерна буу зэбсэгүүдые хэрэглэлгэһээ, ядерна добтолго түрүүлэн хэхэ гэһэн доктринануудһаа арсалта эб найрамдалай хэрэгтэ ашатай туһатай байна. Эгээл тиимэһээ шахардуу шанга байдалые һуларуулха, амгалан тайбанаар зэргэ оршохо гол ёһонуудые үнэн зүрхэнһөө элирхэйлэн харуулһан Варшавска Договорой оронуудай дурадхалнууд, совет эб найрамдалта үүсхэлнүүд бүхы оронуудта үргэнөөр һайшаагдана бшуу.

Тарянай хоолосууд, хадуур ба балта, алтан наранай мандан гаража байһан үеын газар дэлхэй—энэ хадаа Кремлиин эртэ урдын ханадахи мүнөө үеын һүлдэ тэмдэг болоно. Тэг дундань, Сенатска башни дээрэ—Советскэ Союзай Герб. Тэрэнэй хоёр талаар—союзна республикануудай гербнүүд. Талмай дээрэ намилзуулагдаһан СССР-эй Гүрэнэй тугые арбан табан туһаа бүридэһэн сахариг тойруулан шэмэглэнэ.

Һайндэрэй эхилхын урда тээ хэдэхэн минута үлэбэ.

Партиин ба ажалай ветеранууд, Октябриин революци болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагшад, партийна, совет болон нииитын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд трибунануудта гарана. Түрүүшын табан жэлнүүдэй ударнигуудтай хамта манай үеын үйлэдбэриин түрүүшүүл зогсоно. Элитэ ехэ эрдэмтэд, соёлой ажал ябуулагшад, СССР-эй лётчик-космонавтнууд ударидагшадай дунда бии.

Гадаадын оронуудһаа ерэһэн олон тоото айлшад эндэ байна: бүхы түбинүүдэй 100 гаран оронһоо профсоюзай ба хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй, Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин, уласхоорондын бусад эмхинүүдэй делегацинууд, эб найрамдалай ба арадуудай хоорондохи хани барисаанай түлөө тэмсэлшэд Майн Нэгэнэй һайндэртэ хабаадалсахаяа социалис Эсэгэ ороной ниислэл хотодо ерэһэн байна.

Һайндэрэй жагсаалнууд мавзолейн үрдүүр нэгэ жэгдээр жэрылдэнэ. Энэмнай ажалша Москва түрүү хүдэлмэришэдөө—тэдэнэй омогорхол, тэдэнэй алдар соло, тэдэнэй хүсэн болохо хүнүүдые һайндэрэй жагсаалда хабаадахыень эльгээһэн байгаа. Коммунис парти болон Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдые москвагайхид, ниислэл хотын айлшад «Ура!» хашхараагаар, нэрьемэ, удаан үргэлжэлһэн альга ташалгаар, үнэн зүрхэнһөө халуунаар амаршалан угтаба. Нүхэд **Ю. В. Андропов, Г. А. Алиев, М. С. Горбачев, В. В. Гришин, А. А. Громыко, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко, В. И. Долгих, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, М. В. Зимянин, И. В. Капитонов, К. В. Русаков, Н. И. Рыжков** гэгшэд мавзолейн Түбэй трибунада гарана.

Трибуна дээрэ—совет сэрэгэй элитэ ехэ начальнигууд.

Үглөөнэй 10 саг. Кремлиин курантнуудай ханхинаае һайндэрэй эхилһэн тухай соносхоһон фанфаранууудай аялга хүгжэм һэлгэнэ.

«Майн 1 — империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ Ажалшадай уласхоорондын һаналаа нэгэдэлгын үдэр мандаха болтогой!»—гэһэн уряа талмай дээгүүр зэдэлнэ. Талмай «Ура!» хашхараагаар харюусана.

Мавзолей тээшэ харуулагдаһан стенд дээрэ «Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты! гэһэн уряае уншанабди. «Коммунис партиин манифест» дотор түрүүшынхеэ соностоһон энэ уряа һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэһэн талмай дээрэ оло дахин дабтагдаһан байна.

Пролетарска, социалис интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ КПСС коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудта, социалис оронуудай арадуудта, эб найрамдалай социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын аша туһые хүндэлдэг бүхы хүнүүдтэ ахэ дүүгэй амар мэндэ хүргэнэ.

Арад болон парти бата нэгэдэлтэй. Совет байгуулалта энээгээрээ булигдашагүй хүсэтэй юм. «…Партиин урдаа табиһан уг зорилгонууд бүхы совет хүнүүдэй хүсэл эрмэлзэлые, һанал бодолые, эрилтэнүүдые тодоор харуулна» гэжэ улаан тугуудай дунда уншанабди.

Партиин анхарал оролдолгодо ажалшад габшагай ажалаараа харюусана. Бүхэсоюзна коммунис субботнигто хабаадаһан москвагайхидай рапортнууд тугуудай, уряа лозунгнуудай ба үнгын һайхан сэсэгүүдэй дунда харагдана. Ниислэл хотодо ажаһуудаг 6,7 миллион хүн В. И. Ленинэй түрэһөөр 113 жэлэй ойе габшагай ажалаараа тэмдэглэһэн байна. 24,7 миллион түхэриг табан жэлэй жасада оруулагдаа.

Талмай дээрэ — КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүд, Советскэ Союзай Ленинскэ Коммунис партиин хүндэлэлдэ зорюулагдаһан үреэлэй үгэнүүд хүсэтэ «Ура» хашхараагаар дэмжэгдэнэ.

Пионернүүд мавзолейн трибуна тээшэ гүйлдэнэ. Тэдэнэр КПСС-эй ба Совет гүрэнэй хүтэлбэрилэгшэдтэ баглаа сэсэгүүдые барюулба.

Һүр жабхалантай аялга хүгжэм доро ниислэлэй районуудай түлөөлэгшэд талмай дээрэ гаража ерэнэ. Баатар-хото Москвагай туг урдань далбан намилзана.

Серго Орджоникидзиин нэрэмжэтэ станок бүтээлгын заводой жагсаал дээгүүр «Партиин даабарие дүүргэхэбди!» гэһэн бэшэгтэй транспарант харагдана. «Дон-1500» түхэлэй комбайн бүтээхэ түхеэрэлгэнүүдые болзорһоонь урид эльгээхэбди! Майн Нэгэнэй һайндэрэй урда тээ завод Харьковай «Хадуур ба балта» заводто эльгээгдэхэ зургаан автомат лини бүтээжэ эхилһэн байгаа. ЗИЛ, ГАЗ, УАЗ болон Ярославска моторно заводто эльгээгдэхэ оньһото техникэ энэ предприятида бүтээгдэнэ.

Хүдэлмэриин ашаг үрые дээшэлүүлгэ хадаа коллективэй бэелүүлхэ гол зорилго болоно. Ажалай ба үйлэдбэриин һайн журам энээниие түйлаха арга олгодог юм. «Гурим журам тогтоохо гээшэ ямаршьеб капитальна һомололгонуудые эридэггүй, гэбэшье айхабтар ехэ ашаг үрэ үгэдэг юм», — гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов станок бүтээгшэдтэй уулзахадаа тэмдэглээ һэн. Москвагай бусад предприятинуудтай хамта заводой коллектив жаяг журамаа шангадхаха гэһэн үүсхэл гаргаа һэн.

— Нииитын ажалай түлөө харюусалгаа дээшэлүүлхэ гэһэн мэдэрэл хадаа станок бүтээгшэ бүхэнэй гол шэнжэ болоно, — гэжэ заһабарилагша, Октябриин Революциин ба Ажалай Улаан Тугай ордену удай кавалер В. С. Богословский хэлэнэ. — Мүнөөдэр манай түрүүшүүл һайндэрэй жагсаалай манлайда дабшана. Жэшээнь, манай бригада үдэр бүриингөө даабарие 120—130 процентээр дүүргэнэ.

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

Буряадай АССР-60

…УРАГШАА, …ОЕЗДНУУД!

…-Сибириин түмэр замай …-Үдын отделениин хүдэл… …гшэд арадай ажахыда …зөөдэг вагонуудай эрь… …түргэдхэхэ зорилго та… … юм. Тиин энэ жэлэй …ын кварталай дүнгөөр …ре, нилээд амжалта түй… …най. Вагонуудай эрьесэ …эр хараалагдаһанһаа 8,1 …р түргэдхэгдэжэ, сүүдхэ …аа мянгаад вагон услов… …үлөөлэгдэһэн байна. Тии… …еспубликын промыш… …предприятинуудые ашаа… …вагонуудаар хангаха түсэб 104 процент, нүүрһэ зөөхэ түсэб 105 процент, модо зөөхэ түсэб 100,6 процент бэелүүлэгдээ.

Энэ амжалта локомотивна бригадануудай, заһабарилгын, замай, хэлхээ холбооной хүдэлмэришэдэй хамтын оролдолгоор түйлагдаа. Замай поезднуудые шалган заһабарилдаг бригаданууд илангаяа һайнаар хүдэлжэ гараһан байха юм. Тэдэнэр жэлэй эхинһээ 2921 поезд хангажа, тэдэнэй зогсохо сагые гуша гаран минутаар хорооһон байна. Энэ үедэ локомотивуудшье һайнаар шалгагдан заһабарилагдажа, участок дээрэхи поезднуудай ябаса часай 12,5 километрээр түргэдхэгдөө.

М. СОЛОМЕННЫЙ.

ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

Майн 1-нэй урда тээ Хасууртайн совхозой малшад гүрэндэ мяха худалдаха хахад жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар бэелүүлээ. Эдэнэр энэ хугасаа соо бүхыдөө 2400 центнер мяха тушааха даабаритай һаа, тэрэнээ 230 центнерээр үлүүлээ.

Ажахын дүршэлтэй мал адуулагша Владимир Георгиевич Вахрушевай даадаг гүүртынхид энэ талаар ехэл амжалтатай. Тэрэ Валера хүбүүнтэеэ 120 мал харууһалдаг юм. Энээнэй ударидадаг гүүртын 111 хашараг гүрэндэ тушаагдахадаа, толгой бүриинь шэгнүүр дунда зэргээр 370 килограмм болоһон байна.

Түрүү үхэршэн май һарын 20-доор Бага-Хурбын Замагта гэжэ зуһаланда нүүжэ ошохонь. Тэрэ намар һөөргөө бусахадаа, хашараг бүхэнэйнгөө шэгнүүрые дунда зэргээр 360 килограммда хүргэхэ гэхэ гү, али сүүдхэдэ 800 граммаар нэмээхэ уялга абанхай.

Г. БАДМАЕВ, манай корр.

Хоринн район.

…АРИЛГАШАДАЙ АМЖАЛТА

…алшадай һаналаа нэ… …ын Уласхоорондын үдэ… …рдахана Улаан-Үдэ хо… …лон тоото ажалшад шэ… …ирнүүдтэ нүүжэ оробо. …олхэдэ, авиационно, … заводуудай болон го… … бусад предприяти бо… …тхи зургаанууудай хү… …ришэдтэ—дүн хамта …үлэдэ һайндэрэй урда… …болбосон түхэлэй гэр… … түлхюурнүүд барюу…

…родой барилгашад ту… …гадуур 8,5 мянганһаа үлүү дүрбэлжэн метр талмайтай гэрнүүдые барижа толлоо. Улаан-Үдын барилганууд дээрэ 2000 он болотор анхан хараалагдаһан генеральна түсэбэй еһоор хүдэлмэри ябуулагдана.

Городой зүүн хубида шэнэ микрорайонууд бодожо байнхай. Тэндэ соёлой болон ажаһуудалай хэрэглэмжэ хангаха түбүүд, хүн зоной амарха, сэнгэхэ паркнууд баригдахаар хараалагдана.

Н. ДАМБАЕВ.

ҮҮСХЭЛ ГАРГАГШАД

Ленинскэ комсомолой шангай лауреат Вячеслав Бритиковэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив шпалануудые рельсдэ бүхэлэн хадаха участок дээрэ ажаллана. Түмэр харгы табиха хүдэлмэри эдэнэй ажалһаа сэхэ дулдыдадаг юм. Бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар хэжэ, даабаряа үлүүлэн дүүргэхэ хэрэгтэ тус бригадын коллектив бүхы хүсэ шадалаа зорюулжа, һүүлэй сагта муу бэшэ үрэ дүн түйлана. Буряадай участогай хүдэлмэришэд үнгэрһэн жэл 106 километр зайда түмэр харгы табяа бэлэй. В. И. Бритиковэй бригадын коллективэй оруулһан хубита эндэ тон ехэ гээд хэлэхэ хэрэгтэй. Байгша ондо Буряадай участогай хүдэлмэришэд 120 километр түмэр харгы табихаар уялга абаад, шангахаһаар хүдэлжэ байна.

— Манай бригадын коллектив түмэр харгы табигшадые һаадгүйгөөр хангаха хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа зорюулна. Бидэ гурбан халаанай туршада ажалаа эмхидхэжэ, сүүдхэдээ 700—800 метр түмэр харгын рельс бэлдэнэбди. Материалай бии байбал, 1000—1100 метр хүрэтэр түмэр харгын рельс бэлэн болгонобди. Даабаряа хододоо 115—200 процент дүүргэдэг заншалтайбди, — гэжэ бригадир В. И. Бритиков хэлэнэ.

В. И. Бритиков залуушье һаа, ажал хүдэлмэри эмхидхэхэдээ бэрхэ, дүршэл шадабаритай мэргэжэлтэн байһанаа харуулжа шадана. 1979 онһоо хойшо шпалануудые рельсдэ хадажа, түмэр харгы табиха хэрэгтэ хубитаяа оруулна. Һүүлэй мэдээгээр Буряадай участогай хүдэлмэришэд 356 километр түмэр харгы, станцинууд шадаран 70 километр харгы табяад байна. Энэ бүхы рельснүүдые В. И. Бритиковэй бригадын коллектив бэлдэн гараһан байха юм. Тус бригадын гэшүүд үдэр хоногой ошохо тума — ажалайнгаа эршые шангадхажа, түйлаһан амжалтануудаа үнэн сэхэ ажалаар улам арьбадхана. Буряадай участогай хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ илаһан лэ байдаг. В. И. Бритиковэй бригадын коллектив арга боломжонуудаа һайса хаража үзөөд, майн дүүрэтэр 100 мянган шпалануудые рельсдэ хадажа, 50 километр зайда түмэр харгы табиха материал бэлдэхээр уялга абаа бэлэй. Буряадай участогай хүдэлмэришэд энэ һайн һайхан үүсхэлыень олоороо дэмжээ һэн.

Энэ түрүү бригадын коллектив байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада 70 мянган шпала рельсдэ холбон хадажа, 30 километр түмэр харгы табиха материал бэлэдхээ.

—Бидэ хоёрдохи квартал соо мүн лэ 70 мянган шпала рельсдэ холбон хадажа, абаһан уялгаяа үлүүлэн, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй ойн һайндэрые ажалай бэлэгтэйгээр угтахаар шиидэнхэйбди. —гэжэ В. И. Бритиковэй бригадын гэшүүд мэдүүлнэ. Энэ түрүү коллектив үдэр һүниие илгангүйгөөр үсэд нэтэрүүгээр ажаллажа, барилга-хабсаралгын 581-дэхи поездын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ шалгарна.

А. КРИВОЙ, хүдөө бэшэгшэ.

Майн 1-дэ. Улаан-Үдын Соведүүдэй талмай дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ХАНИ НҮХЭСЭЛЭЙ ХҮСӨӨР...

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Жаран жэлэй урда тээ Буряад ороной үргэн дайда үргэлжэ харанхы, зайн гал тухай мэдэхэшьегүй байһаниинь мэдээжэ. 1923 ондо республикада хамтадаа оройдоо 483 киловатт хүсэтэй генераторна түхеэрэлгэнүүд электрын элшэ хүсэ үйлэдбэрилжэ байһан гэжэ түүхын документнүүд гэршэлнэ. 1936 ондо гансахан районно электростанци хүдэлдэг бэлэй. Тиихэдэ зайн гал дамжуулха нэгэшье утаһан үгы һэн. 21 бусад районууд харанхы зандаа байгаа ха юм. Хэдэн жэл болоһон хойно Галуута Нуурай эрьедэ нүүрһэ малтан абаха хүдэлмэриин эхилхэ үедэ эндэ миил 4 мянган киловатт хүсэтэй станци тодхогдобо. Теэд үйлэдбэриин эрилтые хангажа шадахагүй хадань, дүн хамта 6,5 киловатт хүсэтэй хоёр энергопоезд ашаглагдажа байһан.

Мүнөөнэй Гусиноозерско ГРЭС-эй асари ехэ арга боломжонуудтай сасуулжашье болохогүй. Иимэ ехэ алхамуудые Буряад орон парти, правительствын сэсэн мэргэн хүтэлбэрилгын ашаар хэһэн байна.

Юһэдэхи табан жэлэй директивүүд соо хараалагдаһан «Гусиноозерско ГРЭС бариха» гэһэн түүхэтэ шиидхэбэриие бэелүүлэн, Галуута Нуурай эрьедэ габшагай барилга эхилээ һэмнай. Барилга түрүүшын үдэрнүүдһээ бүхы ороной анхаралда абтажа, аха дүү олон республиканууд, областьнууд олон хизаарнууд барилгада хабаадалсажа ороо. ГРЭС-эй проектые, жэшээлхэдэ, Томскын эрдэмтэд, мэргэжэлтэд зохёогоо, тиихэдэ Ленинградай хүдэлмэришэдтэ турбинануудые бүтээлгэ даалгагдаа, Украина, Молдави, Белорусси, Казахстанһаа барилгашад ерэжэ, Бүхэсоюзна комсомольско барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. Ороной бусад хизаарнуудта оньһон станцинуудые бодхоолсоһон баян дүршэлтэй мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд бэлиг шадабарияа Буряадай гигантда зорюулаа. Эрдэм техникын эгээл түрүү онол арганууд хэрэглэгдэжэ, бүтээсэ ехэтэй энерго-түхеэрэлгэнүүд тодхогдоо юм.

210 мянган киловатт хүсэтэй түрүүшын энергоблок 1976 ондо ашаглалгада тушаагдажа, нэгэдэхи ээлжээнэй һүүлшын, дүрбэдэхи блок 1979 ондо элшэ хүсэ үгэжэ эхилээ. Тингэжэ ороной зүүн хизаартахи эгээл мантан томо ГРЭС гүрэнэй нэгэдэмэл энергосистемэдэ 840 мянган киловатт хүсэ нэмэгээ. Сасуулаад үзэхэдэ, суута Днепрогэсэй хүсэн оройдоол 540 мянган киловатт байгаа. Мүнөөнэй иимэ гайхамшагта илалтые Буряад ороной ажалшад ухаан бодолоороо ойлгоно, мэдэрнэ. Зүгөөр Гусиноозерско ГРЭС-эй хүсэн энэгээр хизаарлагдахагүй, саашадаа үргэн хүгжэхэ юм. Партиин XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо «Гусиноозерско ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй барилга үргэлжэлүүлхэ» гэжэ бэшэгдэнхэй. Партиин даабариие бэелүүлхэ хэрэгые нангин уялга дээрэ тооложо, манай барилгашад урма зоригтойгоор хоёрдохи ээлжээнэй тусхай байшангуудые бодхоожо эхилэнхэй. 1990 он болотор барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ олон миллион түхэриг мүнгэн зорюулагдаха байна.

Эдэ жэлнүүдтэ һайн бэлэдхэлтэй коллективүүд хүсөө абажа, ехэ хэмжээнэй хүдэлмэри дүүргэжэ шадаха арга боломжотой болобо. Тусхайлбал, Г. Колмыковой хүтэлбэрилдэг оньһожоруулагдамал нүүдэл колонной, «Сибэнергосантехмонтаж», «Сиботделстрой» болон бетон-растворой участогуудай коллективүүд амжалтатайгаар ажаллана.

Манай барилгые —интернациональна хүмүүжүүлгын талмай гэжэ нэрлэхэдэ алдуу болохогүй. ГРЭС-эй барилгашадай коллектив дотор мүнөө 1400-гаад хүн хүдэлнэ. Тэдэнэй дунда ород, буряад, украин, мүн армян, азербайджан, грузин, молдован, белорус, татар, мордва, удмур болон бусад үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд хүдэлнэ. Тэрэшэлэн немец, болгар, корей уг гарбалтай гүрэн түрын удха шанартай хэрэгтэ хубитаяа оруулалсажа, социалис интернационализмын урма зориг бадаруулалсана. Аха дүү арадуудай хани нүхэсэлдэ бодото хүшөө, мүнхэ дурасхаал мэтээр Гусиноозерско ГРЭС-ые сэгнэн хараха ёһотойбди. Агуу ород арад болон бусад республиканудай түлөөлэгшэдэй туһаламжа хабаадалгагүйгөөр Буряадай ажалшад иимэ орёо, мантан томо электростанци бодхоожо, ашаглажа шадахагүй байгаа. Бодото энэ баримта дээрэһээ социалис байгуулалтын, арадуудай хани нүхэсэлэй агууехэ хүсэ шадалые, арюун һайхан уг заншалые омогорхон, баясан магтана, түүрээнэбди. Буряадай СССР-эй 60 жэлэй ойе угтажа байхадаа, энэ агуу туйлалта тухай үшөө дахин һануулха хүсэл эрмэлзэл бидэнэй сэдьхэл ухаанда дахин дахин мүндэлнэ. Ямаршье уг гарбалтай, элдэб абари зантай Совет ороной эрхэтэд — бидэ бултадаа нэгэл ажал хэжэ, нэгэл уг зорилготой хүдэлжэ, нэгэл арюун һайхан хуби заяатай байһанаа харуулнабди.

Ушар тиимэһээ КПСС-эй Гусиноозерскын городской комитедэй бюро дээрэ манай олонациональна коллективтэ интернациональна ба патриотическа хүмүүжүүлгын хүдэлмэри хэр зэргэ ямар хэмжээндэ ябуулагданаб гэжэ хараһаниинь шухала удхатай. Станциин барилгын түрүүшын үдэрнөө эхилжэ, барилгашадан коллективэй бүридэл интернациональна байһан. Заншалта хани нүхэсэл жэл ерэхэ бүри бэхижэн хүгжэжэ, гүнзэгырнэ, удха шанарынь улам хурсадана. Интернациональна коллективэй хамтын ажалай аша туһа, үрэ дүн үдэр бүри эли тодоор тобойн бадарна. Мүнөөнэй коммунис ажалай ударнигууд хэд бэ гэхэдэ, ород Н. Дроздов, буряад Г. Цыденов, татар С. Ахметов, украинец Н. Драйгайло, белорус Н. Шепетуха гэгшэд болоно.

КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын, Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгые дүүргэхэ тушаа партиин даабариие дүүргэхын түлөө мүнөө олонациональна коллектив хэн хэнгүй хүсэ шадалаа элсүүлнэ. Манай барижа байһан станциин удха, үүргэ Буряадай республикада сэгнэшэгүй. Электрын элшэ хүсэ хэрэглэхэ эрилтын эхэнхи хубииень Гусиноозерско ГРЭС хангана гэшэ. Хорин миллиард хэмжээнэй киловатт-час зайн галай элшэ хүсэн үйлэдбэрилэгдэжэ, республикын 60 жэлэй түүхэдэ туйлагдаһан илалтануудай алтан шэмэгэй нэгэн гэжэ тэмдэглэе.

Алдарта ойн хүндэлэлдэ барилгашад социалис мүрысөө үргэнөөр дэлгэрүүлээ. Бүхы участогуудай бригаданууд дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаад, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана.

П. БЛИНОВ,
Гусиноозерско ГРЭС-эй барилгын управлениин парткомой секретарь.

ПРОПАГАНДИСТЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ

Улаан-Үдын авиационно заводой спектральна лабораториин начальник Татьяна Ивановна Бадашкеевагай нэрэ партийна организацидаа, коммунистнуудай дунда хүндэтэй болонхой. Марксистско-ленинскэ һуралсалай пропагандистын уялга яһала үнихэнэй дүүргэнэ. Тэрэ «Пропагандист—табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ» гэһэн үүсхэл завод дотороо гаргаһан байна.

Һаяхан дээдэ мэргэжэлтэй пропагандист гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ эгээл түрүүшынхиеэ Бадашкеевада олгогдобо.

Пропагандист Т. И. Бадашкеевагай хүтэлбэрилдэг һургуулида хабаададаг хүдэлмэришэд бултадаа ажалай түрүүшүүл байхаһаа гадна табан жэлэй түсэб дүүргэлгэдэ хубитаяа оруулнад.

Татьяна Ивановнагай баян дүршэлые олон пропагандистнар халан абана. Тэрэ олон дахин хамтын нээмэл хэшээл үнгэргэһэн юм. Иимэ хэшээл методистнуудай, бусад пропагандистнуудай зүгһөө һайшаалда, үндэр сэгнэлтэдэ хүртэһэн байна.

Марксистско-ленинскэ һургаалые, мүн КПСС-эй политикые бодотоор бэелүүлхэ хэрэгтэ габьяатай байһанайнь түлөө РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указаар тэрээндэ «РСФСР-эй соёлой габьяата ажал ябуулагша» гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдобо.

—Би иимэ үндэр урмашуулгада хүртөөд байхадаа, гансашье политическэ һуралсалда бүри һайнаар хүдэлхэ бэшэ, мүн үйлэдбэри дээрэшье жэшээ харуулмаар ажаллаха гэжэ оролдохо байхаб, энэ хүндэтэ нэрэ зэргэ намайе үшөө ехэ ажал хэрэгтэ уялгана,—гэжэ нүхэр Бадашкеева хэлээ.

А. БЕЛОУСОВА.

Намжил Бадмацыренович Даржаев (зүүн тээхи зураг дээрэ) Загарайн районой Эрхирэг һууринда модошо дарханаар хүдэлжэ байтараа 1980 ондо БАМ дээрэхи Шэнэ-Уоян поселок зорижо ерээд, өөрынгөө мэргэжэлээр ажалда ороо һэн. Байрын гэрнүүдые, һургуулинуудые, хүүгэдэй эмхи зургаануудые, магазинуудые барилгада хабаадалсаа. Эсэгынгээ бодхоолсоһон һургуулида тэрэнэй ехэ хүбүүн Эрдэни недондо намарһаа нэгэдэхи класста ябадаг болобо. Харин Ринчин гэжэ бага хүбүүниинь мүн лэ эсэгынгээ барилсаһан саадта ябадаг гээшэ. Энэ ушарынь тон дэмбэрэлтэй һайхан хэрэг гэжэ һанагдана.

Бизьяевтан булта нэгэ мэргэжэл шэлэжэ шудаланхай юм. Тэдэнэр нэгэл организацида, 161-дэхи оньһожоруулагдамал колонноно хүдэлдэг байна. Тон түрүүн эсэгэнь, Василий Бальжинович Бизьяев, 1977 ондо Шэнэ Уоян хүрэжэ ерэбэ. Һүүлээрнь ехэ хүбүүн Володинь Гусиноозёрск хотодо шоферой мэргэжэлдэ һураад, ерэбэ. Удаадахи, 1979 ондо Саша хүбүүниинь мүн лэ иимэ мэргэжэлтэй болоһон хойноо Шэнэ Уоянда һууришаба. Хүбүүдынь булта өөрын гэр бүлэтэй болонхойнууд, жаргалтай һайнаар ажаһууна. Теэд үнэхөөрөөшье эсэгынгээ жэшээгээр тааруу зохид мэргэжэлтэй болоһон хүбүүд тиимэ байнгүйшье яахаб даа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Б. Бизьяев Александр, Владимир хүбүүдтэеэ.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Совет орон дотор

ХҮДӨӨГЭЙ ЭЛШЭ ХҮСЭ ДАМЖУУЛХА ЛИНИНҮҮД

МАХАРАДЗЕ (Грузинии ССР). Эндэхи тарияашадай хадын боори ташалан газарые хүдөө ажахыда ашаглан хэрэглэхэдэнь, электрын элшэ хүсэ дамжуулха лининүүд туһална. Махарадзевска районд иимэ лини һаяхан ашаглалгада оруулагдажа, бүхы ажахынууд электрижүүлэгдэжэ түгэсхэгдөө.

Грузида сай тарихын тулада хадын боори ташалан үргэнөөр хэрэглэдэг. Тэндэ адар томо техникэ хэрэглэжэ болохогүй аад, оньһожоруулгын бага хэрэгсэлнүүдые хэрэглэхэдэ ашаг үрэтэй байдаг юм. Жэшээнь, сайн набша суглуулдаг гар аппарат 35 хүнэй хэхэ юумые дүүргэдэг байна. Хүдөөгэй ЛЭП-үүд иимэ аппарадуудта элшэ хүсэ үгэлгые хангадаг.

Хада газарта виноград, саад тарижа ургуулгые, мал ажалые хүгжөөлгэдэ электрижүүлгэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй туршада электрын элшэ хүсэ дамжуулха лининүүдэй утань үшөө хэдэн мянган километрээр нэмэгдэхээр хараалагданхай.

ГЭР БҮЛЫН ЗВЕНО

КЕГИЧЕВКО (Харьковска область). Бултадаа Таран гэжэ адли нэрэ обогтой механизаторнуудай звено «Маяк» совхозой һү һаалиин бүхэли фермые уоһэ тэжээлээр хангадаг болоо юм. Бригадна подрядаар хүдэлдэг болоһон гэр бүлын коллектив даалгагдаһан 600 гектар талмай дээрэ кукуруза тарижа дүүргээ.

Үгай тарияашад Вера Романовна, Яков Калинович хоёрой табан хүбүүдынь түрэлхидэйнгөө мүрөөр ошоо юм. Эгээн ехэ Анатолий хүбүүниинь областиин эрхим механизаторнуудай нэгэниинь болонхой. Энэ хабар үргэн шэглэлэй механизатор Виктор хүбүүниинь, албанһаа бусажа ерэһэн Владимирынь хүдөөгэй техническэ мэргэжэлэй һургуулиие эрхимээр дүүргэһэн байна. Багашуулынь — эхир хүбүүд Сергей Александр хоёр мүнөө дээрэ һургуулида һурана. Гэбэшье тэдэнэр кукуруза тарижа ургуулгада хэрэглэгдэдэг бүхы машина болон агрегадуудые жолоодожо һуранхай.

Урдань үгытэй ябаһан Н. Таран хорёод онуудта түрүүшын трактор полидо гаргаһан байгаа. Иван Петровичой түрүүшын бүраздаа гаргаһан «Коммунар» бага хүсэтэй һэн. Харин мүнөө тэрэнэй хэрэгые уг залгамжалуулан үргэлжэлүүлэгшэдэй звеногой техникын хүсэн мянган моринной хүсэнтэй адли юм.

АЖАЛАЙ, ЭТИГЭЛ НАЙДАЛАЙ, ХАБАРАЙ ҺАЙНДЭР

Москвагай Улаан талмай дээрэ болоһон Майн Нэгэнэй жагсаал

«Советскэ Союзай ажалшад! 1983 оной түсэбые, арбан нэгэдэхи табан жэлэй даабаринуудые бүхы дүнгүүдээрнь дүүргэхын ба үлүүлэн дүүргэхын түлөө социалис мүрысөөнэй тугые бүри дээшэнь үргэе!» — гэһэн КПСС-эй ЦК-гай Майн Нэгэнэй уряагай үгэнүүд талмай дээгүүр соностоно.

«КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые дүүргэхэбди!» гэһэн тодо хурса үгэнүүдтэй транспарантнуудые бариһан Лихачевой нэрэмжэтэ автозаводой коллектив жагсаалда гарана. 1983 оной дүрбэн һарын түсэбһөө гадуур хэдэн зуугаад ашаанай автомобиль бүтээгдээ. 4 миллион түхэригэй продукци болзорһоо урид, Майн Нэгэн болотор хүдөө ажахыда эльгээбэ.

«Ажалай, материальна ба элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые алмаха хэрэгые хангаха зорилготойгоор эрдэм, техникын туйлалтануудые үргэнөөр хэрэглэхэ талаар Москва хотын хэдэ хэдэн предприятинуудай коллективүүдэй гаргаһан үүсхэл тухай» КПСС-эй ЦК-гай тогтоол хадаа ЗИЛ-эй ажабайдалда шухала шата болоһон байна. Энэ тогтоолые бэелүүлэн, ЗИЛ-эй хүдэлмэришэд дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан байгаа. Тэдэнэр экономическа ехэ ашаг олзо — 320 миллионһоо дээшэ түхэригэй — абахые хараална.

— Иимэ ехэ үрэ дүн манай бригадануудай, халаануудай участогуудай, хүдэлмэришэн бүхэнэй ажалай үрэ дүнгүүдһээ бүридүүлэгдэхэ байна, — гэжэ хүдэлмэришэн, Социалис Ажалай Герой Е. М. Ефремов хөөрэнэ. Манай заводто 54 мянга шахуу хүн хамтын ажалаар хүдэлдэг юм. Бригадануудай ажахын тоосооной ажал ябуулга һара бүри 100 мянга гаран түхэригэй ашаг олзо үгэнэ.

Коммунистнууд түрүү үүсхэл эдэбхи гаргадаг юм. Тэдэнэй үүсхэлээр предприятида 15 мянган хүдэлмэришэд мэргэжэлээ дээшэлүүлһэн байгаа.

Журамаа шангадхажа, ехэ ба багашье хэрэгтэ алмалта арьбалалта хэхэ гэһэн уряатайгаар автозаводой коллектив КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдтэ харюусаһан байна.

Бэлэдхэгшэдэй бригадир, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Л. Н. Одичокова «Парижская коммуна» гэжэ гуталай фабрикын жагсаалшадай дунда ябана. Тэрэ табан жэлэй 3,5 жэлэй даабариие Майн 1 болотор дүүргэбэ.

— Һайн, шухала хэрэгтэй эд бараа хүнүүдтэ ехээр үгэхэ, үйлэдбэриин хэрэгсэлнүүдые гаргалгые хурдан түргэнөөр хүгжөөхэ гээшэ хүнгэн промышленностиин урда партиин табиһан гол зорилго болоно, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. — Тэрэниие шиидхэлгэдэ горитой ехэ хубитаяа оруулха гээшэ манай коллективэй ажалшан бүхэнэй шухала уялга мүн.

Коммунизм байгуулагша-совет арадай, тэрэнэй илалтануудай үндэһэ һуурии табидаг Коммунис партиин хүндэлэлдэ үреэлэй үгэнүүд соностоно. Ажалша хүнүүдэй аша туһа тухай анхарал оролдолго гаргахаһаа шухала зорилго партида байхагүй. Жагсаалшад КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүдые, ажалай илалтанууд тухай рапортнуудые барижа ябана.

В. Г. Борисовай толгойлдог гэр барилгын 1-дэхи комбинадай комплексно бригада Майн Нэгэнэй хүндэлэлдэ абаһан уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэһэн байна. Эрхим коллективүүд хүдэлмэриингөө эршые дээшэлүүлхэ, шанарыень һайжаруулха уряатайгаар барилганудта хабаададаг бүхы хүнүүдтэ нээмэл бэшэгээр хандаһан байгаа. Энэ хадаа арадай ажахын гол асуудалнуудай нэгэниинь болоно. Энэ хандалга-бэшэгтэ Борисов гараа табиһан байгаа. Мүнөөдэр тэрэ сугтаа хүдэлдэг нүхэдтэеэ хамта һайндэрэй жагсаалда дабшана.

Түрүү бригадын хэһэн ажал элеэр харагдана. Тэрэ Хорошевско шоссе шадархи гоё һайхан байшан гэрнүүдэй түрүүшын гэрые хабсарһан байгаа. Мүнөө иимэ түхэл дүрсэтэй хэдэн зуугаад байшан баригданхай. «Хүдэлмэришэнэй үүсхэлдэ — инженернэ дэмжэлгэ»—гэһэн хандалга-бэшэгэй үгэнүүд дотор гэр баридаг 1-дэхи комбинадай дүй дүршэл согсологдонхой.

— Манай туйлалтанууд — пролетарска интернационализмын гол ёһонуудта үнэн сэхэ байһанаймнай гэршэ мүн, —гэжэ В. Г. Борисов онсолон тэмдэглэнэ. — Барилгын туйлай ехэ талмай болоһон манай орон ажалдаа амжалтануудые туйлажа байгаад, эб найрамдалай түлөө тэмсэнэ. Юртэмсэ дэлхэйн бүхы арадуудта СССР эб найрамдалай түшэг тулгуури хододоо байгаа байнашье, саашадааашье байха. Бидэ КПСС-эй, Совет гүрэнэй эб найрамдалта гадаадын политикые Хани халуунаар һайшаанабди. Манай зохёон байгуулхы ажалые Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй түгэлдэр хүсэн, Варшавска Договорто ородог оронуудай өөрыгөө хамгаалха холбооной түгэлдэр хүсэн бата хёрхоор сахина гэжэ бидэ мэдэнэбди.

«Хэтэдээ мүнхэ революционно интернациональна һургаал — марксизм-ленинизм мандаха болтогой! — гэһэн үгэнүүд талмай дээгүүр зэдэлнэ.

Маркс ба Ленин. Научна социализмын үндэһэ һуури табигша ба тэрэнэй хэрэгые үргэлжэлүүлэгшэ агууехэ хүн, манай партиие байгуулагша. Тэдэнэй нэрэнүүд хододоо зэргэлээд байдаг. Тэдэнэр марксизм-ленинизмын нэгэн бүхэли һургаалаар таһаршагүй бата холбоотой, мүн гайхамшагта хоёр үдэрнүүдшье хоорондоо түүхэтэ холбоотой: Карл Марксын түрэһөөр 165 жэлэй ой ба РСДРП-гэй хоёрдохи съездын 80 жэлэй ой.

—Транспарантнуудые, ажалша коллективүүдэй элидхэһэн рапортнуудые харахадаа, Марксын ба Ленинэй сургаалай агууехэ дэлисэ хүсэтэй байһыень бүри эли тодоор ойлгоноб. Би энэ сургаалай бэелхэ хэрэгтэ бүхы ами наһаа зорюулаа һэм, — гэжэ 1916 онһоо хойшо КПСС-эй гэшүүн, эгээл үнинэй инженер-энергетик А. И. Колпакова хэлэнэ. — Марксизмые зохёохы ёһоор хүгжөөлгэ 1903 ондо шэнэ түхэлэй партиие — большевигүүдэй партиие байгуулха арга олгоо бэлэй. Имагтал энэ парти пролетариадай сүлөөрхэ тэмсэлые, илалта түгэс Октябриин революциие толгойлжо, дэлхэй дээрэхи хүдэлмэришэд, тарияашадай түрүүшын гүрэниие байгуулжа, хүгжэлтэ түгэс социализмые байгуулжа шадаха байгаа. Марксизм - ленинизмын үзэл сурталай хэлбэришэгүй түгэлдэр хүсэтэй байһые социалис хани нэгэдэлэй оронуудай, уласхоорондын коммунис, хүдэлмэришэнэй ба национальноо сүлөөрэлгын Хүдэлөөнэй амжалтанууд гэршэлнэ. Революционно үзэл сурталай бодотоор бэелхэ хэрэгтэ хабаадалсаһандаа совет хүн бүхэнэй омогорходог мэтээр смогорхоноб.

Капитализмтай хэһэн тулалдаанда тэмсэлшэдэй үхи хүүгэд болон ашанар Войтовичой нэрэмжэтэ вагон-заһабарилгын заводой коллективэй эмхи түлөөлэгшэдэй зэргэнүүдтэ мүнөөдэр алхалалдан ябана.

Түүхын дурасхаал арюун нангин. Москвагай вагон заһабарилагшадай бидэндэ орхиһон шатануудынь нилээд ехэ юм. 1894 он — А. И. Ульяновагай, М. Т. Елизаровагай хабаадалсалгатайгаар эндэхи мастерскойнуудта хүдэлмэришэдэй социал-демократическа кружок байгуулагдаа һэн.

1917 оной Октябриин үдэрнүүдтэ вагон заһабарилагшад революционно үндэр ехэ эдэбхи хэшээл гаргаһан байгаа. Кремлиин ханануудай дэргэдэ юнкернүүдтэй хэһэн тулалдаанда алуулһан революциин герой, түмэршэ дархан, большевик Василий Ермолаевич Войтовичой нэрые энэ завсд дэмы зүүжэ ябадаггүй бшуу.

1918 оной июлиин 19-дэ вагон заһабарилагшадай гүйлтаар В. И. Ленин хүдэлмэришэдтэ ерээ һэн. Ажалай журамые улам бэхижүүлхэ, орооһо таряа тэзэһэн маршрутна поезднуудые орондоо шадаал һаа ехээр үгэхэ гэһэн вождиин захяа заабаринууд эндэхи хүдэлмэришэдтэ дайшалхы программань болоһон байгаа. Зүгөөр заһабарилагшад гансашье орооһо таряа шэрэхэ поезднуудые байгуулхадань туһалаа бэшэ. Большевик партиин, Совет гүрэнэй политикые тайлбарилан ойлгуулха шэнэ түхэл маягынь ленинскэ агитпоезднууд болоо һэн. Тэдэнэй ёһо заншал мүнөө «Молодогвардеец», «Ленинскэ комсомол» гэһэн агитпоезднуудта дахин һэргээгдэнхэй.

Урдань байһан мастерскойнууд мүнөө түмэр замай вагонуудые заһабаридаг орон доторхи түрүү предприяти болонхой. Тус завод вагонуудые заһабарилха тухай Москва — Курская-товарная гэжэ станцитай договор батаанхай, мүн Минскын, Днепропетровскын, Ленинградай вагон заһабарилагшадтай мүрысэжэ байдаг. Москвагайхидай хүдэлмэриин дүй дүршэлые 80 гаран предприятинууд шудалдаг, тэдэнэй туһаламжада хүртэдэг юм.

Майн 1-нэй һайндэрэй харалгые ажалша Москва эрхимээр угтаба. Шэнэ шэнэ колоннонууд талмай дээрэ гарана.

Дайшалхы болон ажалай шагнал хайрануудаа яларуулан, «Компрессорэй» хүдэлмэришэ гварди талмай дээгүүр ябана. Дайнай үеын продукциинь—«Катюша» гэжэ гвардейскэ миномёдууд тэрээндэ үльгэр домогто алдар соло олгоо бэлэй. Харин амгалан сагай алдар солонь — шухаг холодильна түхеэрэлгэ мүн болоно.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, завод энэ жэлдэ промышленностьда ба хүдөө ажахыда 5.400 холодильна түхеэрэлгэнүүдые үгэхэ юм.

Өөрынгөө предприятиин түлөө омогорхохо хүдэлмэришэнэй омогорхол. ветерануудай дүй дүршэл ба мэргэжэл шадабари, эсэгэнэрэйнгээ хэрэгтээ үнэн сэхэ байлга үетэнһөө үетэндэ дамжуулагдажа байдаг.

«Алдарта ветеранууд! Залуушуулые һурган хүмүүжүүлэгшэд! Коммунис партиин, совет арадай революционно, дайшалхы болон ажалай ёһо заншалнууд дээрэ залуу үетэниие хүмүүжүүлэгты!» КПСС-эй ЦК-гай Уряагай эдэ үгэнүүд Н. Н. Степановташье хандуулагданхай бшуу. Тэрэ хадаа «Компрессортэ» таби гаран жэлэй туршада ажаллана. Гурбан орденоор шагнагданхай. Ёһотойл хүдэлмэришэн өөртөө эрхим халааниие хүмүүжүүлхэ ёһотой гэжэ ветеран тоолодог. Н. Н. Степановай толгойлдог цехтэ ажалай гайхамшаг үүсхэл — олон талын мүрысөөн эхилэн мүндэлөө бэлэй. Уданшьегүй энэ мүрысөөн бүхы орон доторнаи дэлгэрһэн байгаа.

Иимэ үүсхэлые Степановай шэби ахалагша мастер М. А. Подпорин гаргаһан юм. Мүнөө тэрэ жагсаалда гарагшадай колонноно ябалсана. Һурган хүмүүжүүлэгшэһээ ажалай эстафетые угтан абаад, тэрэ хадаа тус цехые толгойлдог болонхой. Энэ цехтэ Ажалай алдар солын орденуудай дүүрэн кавалер токарь В. А. Лунев хүдэлдэг юм.

— Үйлэдбэри дээрэ жэшээтэ һайн гурим сахихын түлөө хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр оролсохыень бүхы москвагайхидые уряалһан коллективүүдэй дунда манайшье завод оролсоо, — гэжэ М. А. Подпорин хэлэнэ. — Улам һайнаар ажаллаха тума, бүри һайнаар ажаһуудаг болохобди. Бидэнтэй зэргэлээд, коммунис бригаданууд болон цехүүдэй зэргэнүүдтэ нэгэ газартаа тогтодоггүй хүнүүд, лодырьнууд, ажалай болон үйлэдбэриин журам эбдэгшэд байха ёһогүй. Тэдэнтэй ябуулагдадаг хүдэлмэридэ гансашье ойлгуулжын хүсэ бэшэ, мүн хуулиин хүсэ хэрэглэхэ хэрэгтэй. Мүнөө проектынь бүгэдэ арадай зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаһан ажалша коллективүүд тухай СССР-эй хуули бидэндэ эгээл тиимэ арга боломжо олгоно.

«Агропромышленна комплексын хүдэлмэрилэгшэд! Ороноо эдеэ хоолоор ба хүдөө ажахын түүхэй эдээр найдамтай һайнаар хангаха ябадал туйлагты!» Тугуудай һаршаганаан болон шэниисын хоолосуудай һаршаганаан доро тимирязевска академиин түлөөлэгшэд Улаан талмай дээрэ гаража ерэнэ.

Тимирязевайхидай ажал хэрэгүүд болон хараа түсэбүүд тухай студентнүүдэй, багшанарай, эрдэмтэдэй барижа ябаһан стенднүүд хөөрэжэ үгэнэ. 1983 ондо энэ академи 3,5 мянга үлүүтэй залуу мэргэжэлтэдые, хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүтэлбэрилэгшэдые, научна хүдэлмэрилэгшэдые, багшанарые бэлдэхэ байна.

Тэдэнэй олонхинь Россин хаяа хүрьһэгүй нютагуудта ажаллаха юм. Эрдэмтэдэй хүсэлэл оролдолго газар тарялангай зональна онол аргануудые нарижуулан һайжаруулха, ажалаа эмхидхэлгын ба захиргаанай түрүү шэнжэтэй түхэл янзануудые нэбтэрүүлхэ, газарай үрэжэлые дээшэлүүлхэ, ороной агропромышленна комплексые хүгжөөлгын эрхэ байдалда хүдөө ажахын үйлэдбэриин ашаг шэмые ехэ болгохо асуудалнуудые шэнжэлгэдэ зорюулагданхай юм. Эдэ бүгэдын саада тээ — нэбтэрүүлгын тодорхой адресууд. тодорхой хүнүүд байна бшуу.

Тэдэнэй нэгэн—ВАСХНИЛ-эй академик В. С. Шипилов. Тэрэнэй ажабайдалайнь гушан жэл энэ академитэй холбоотой юм. Эдэ бүхы жэлнүүдтэ тэрэнэй зорюулһан шэнжэлгэнүүдэй темэ— адууһа малай ашаг шэмые дээшэлүүлгэ болоно. Имагтал Львовско областиин ажахынуудта тэрэнэй ухаалан зохёоһон онол аргануудые хэрэглэхэдэ жэл бүри долоо миллион түхэриг ашаг олзо абтадаг гээшэ. Энэ эрдэмтые Москвада олохонь бэрхэтэй, ехэнхидээ тэрэ фермэнүүд дээрэ, ветеринарна лечебницэнүүдтэ ажалладаг байха. Эндэ тэрэнэй лабораториин байдаг, эндэ эрдэм наука бодото байдалаар батадхагдадаг.

—Эсэгымни, үбгэ эсэгымни элинсэг хулинсагаймни ажаллаһан түрэл газарайнгаа һалбаран мандалгын аша туһада хүдэлдэг байһандаа зол жаргалтайб,—гэжэ һанал бодолоороо В. С. Шипилов хубаалдана.—Зүгөөр юртэмсэ дэлхэй дээгүүр барагар хараа үүлэнүүд бөөгнэржэ байна. 60-аад онуудта КПСС-эй соностоһон эб найрамдалай программада буу зэбсэг урдилдан байжа бүтээхэ хараа шугамые Рейганэй захиргаан зүрюулэн табина. Баруун Германиин «Шпигель» журналда үгэһэн харюунууд соогоо Юрий Владимирович Андроповой онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, хэһээлтэгүйгөөр ядерна түрүүшын сохилто хэхэ гэһэн хараа бодомжо америкэн сэрэгэй тохёолдуулдаг сэрэгэй шэ!э аюул мүн болоно. Ядерна буу зэбсэг хуряахын түлөө тэмсэлдэ хүсэлэл оролдолгоёо нэгэдүүлхэ гээшэ дэлхэйн эрдэмтэдэй оюун сэдьхэлэй уялга мүн. «Дэлхэйн бүхы эрдэмтэдтэ зорюулһан хандалга» дотороо совет эрдэм наукын ажал ябуулагшад эгээл иигэжэ уряална бшуу.

Эб найрамдал, ажал, май— эдэ үгэнүүд эрхим коллективүүдэй, эрхим түлөөлэгшэдэй абажа ябаһан олохон транспарантнууд дээрэ аржылдана. Эгээн түрүүн жэшээтэ предприяти гэһэн нэрэ зэргэдэ хүртэһэн СССР-эй 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ автоматическа лининүүдэй заводой хүдэлмэрилэгшэд, тэдэнэй хажуудахи колоннодо—часуудые бүтээдэг Нэгэдэхи заводой, бусад предприятинуудай түлөөлэгшэд ябанад.

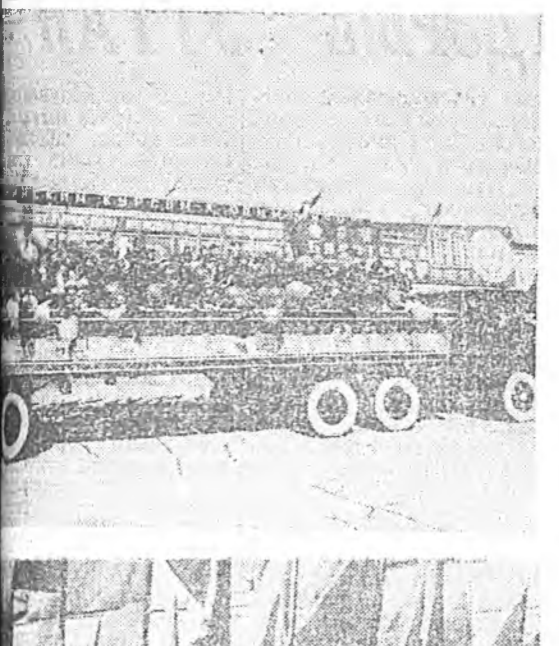
Г. А. Коротков — партиин XXVI съездын делегат, «Динамо» заводой — РСДРП-гэй хоердохи съездын 80 жэлэй ойн жэлдэ өөрынгөө партийна организациин 80 жэлэй ойе тэмдэглэхэеэ бэлдэжэ байһан предприятиин хүдэлмэришэн юм. Тэрэ хадаа Пролетарска районой тугые барижа ябана.

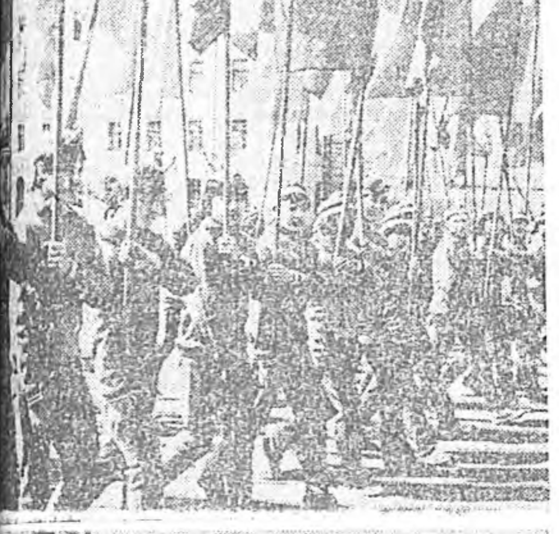
Пролетарска, Первомайска, Ленинскэ—ниислэл хотын түрүү районууд иимэ нэрэнүүдые зүүдэг гээшэ. Эдэ нэрэнүүд—хүдэлмэришэн ангиин революционно ба ажалай туйлалтануудай алдарта түүхэ, оронноймнай элитэ ехэ хүнүүд тухай дурасхаал мүн. Нэлэнхы далай шэнги сэсэгүүд, тугууд, ба транспарантнууд соо; Свердловско, Дзержинскэ, Фрунзенскэ, Бауманска... гэһэн районуудай эмблемэнүүд харагдана. ...

[Түгэсхэл. Эхиниинь 1-дэхи нюурта].

ЖАРГАЛТА АРАДАЙ ЖАГСААЛ

(УЛААН-ҮДЫН СОВЕДҮҮДЭЙ ТАЛМАЙ ДЭЭРЭҺЭЭ ХЭГДЭҺЭН РЕПОРТАЖ)

Түби дэлхэйе анха түрүүн шэнээр хубилган байгуулжа эхилhэн, түүхын шэнэ үе сагые мүнхэлэн харуулhан үндэр нэрэ түрэлтэ хүдэлмэришэн анги! Хүдэр гартан, сэбэр сэхэ, арюун бодолтон! Үндэр нэрэ түрэлтэнэй арад зоной түлөө тэмсэл соо мүндэлhэн hайндэр—Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр—Майн 1, мэндэ амар! Хабарaймнай урин дулаан амидаралта амисхалтай уриhдан ерэдэг hайндэр, мэндэ амар! Улаан тугуудаар, уряа лозунгнуудаар билтарма дүүрэнээр шэмэглэгдэнхэй хото городууд, тосхон hууринууд гоё hайхан лэ! Эсэгэ эхэ оронаймнай аяар тэрэ Номгон далайн эрьеhээ Балтика тулан оршоhон нютаг хизаар бүхэнэй ажалшадые Майн нэгэнэй hайндэр амаршална. Хүдэлмэришэдэй түрүүшын маевконуудай түүдэгүүдhээ бүхы орон соогуурнай туяаран гэрэлтэhэн улаан тугуудай намилзаан хүн бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ урма баяр түрүүлнэ. Агууехэ Октябриин хүсэтэ дүлөөр соробхилон байна. Совет хүнүүд заншалта hайндэрнүүдэйнгээ нэгые баяр баясхалантайгаар тэмдэглэн байхадаа, ерээдүйнгөө хэрэгүүдые тобшолон батална, алас холо руу алхамаа жэгдээр татана.

Байгша оноймнай Майн 1-нэй hайндэр онсо ехэ удхатай оршон байдалда угтагдажа байна. Бүхы совет арад КПСС-эй ЦК-гай майн, ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй түүхэтэ шиидхэбэринүүдые гүйсэд дүүрэнээр бэелүүлхын түлөө хүсэл оролдолгоёо, шадабари мэргэжэлээ элсүүлэн, ошотой, залитайгаар хүдэлжэ байнхай. Эндэ нэгэ хэдэхэн жэшээнүүд дээрэ тогтожо, түрэл Коммунис партиингаа сэсэн мэргэн хараа бодолоор урагшаа дабшаhан арад түмэнэйнгөө амжалтануудые элирхэйлэн харуулая. 1983 оной нэгэдэхи кварталай туршада СССР-эй промышленна предприятинууд нёдондонойхидо орходоо, габшагайгаар, амжалтатайгаар хүдэлжэ гараа. Промышленна үйлэдбэриин хэмжээн 1982 оной энэ үеынхитэй сасуулбал, 4,7 процентээр ургаhан байна. Мүн ажалай бүтээсэшье нёдондоной түрүүшын кварталтай жэшэхэдэ, горитойгоор дээшэлүүлэгдээ. Бүхы союзна республиканууд гүрэндэ продукци худалдаха даабаринуудаа гүйсэд дүүргэжэ шадаа. Эдэ бүгэдэ арад зоноймнай хүсэн түгэлдэрөөр, зориг дүүрэнээр хүдэлжэ байhанай гэршэ мүн.

Манай Буряад ороной ажалшад республикынгаа байгуулагдаhаар алдарта замай 60 жэлэй ойн баярые тэмдэглэхээ байхадаа, мүн лэ хэшээл оролдолгоео, хүсэл зоригоо элсүүлэн хүдэлжэ байнхай.

Агуу багша Ленинэй эдэбхитэй хабаадалгатайгаар республикамнай байгуулагдаhан намтартай. Тэрэ гэhэн сагhаа тэбхэр 60 жэл гүйсэхэнь. Хүгжэлтынгөө замда айхабтар ехэ хубилалтануудые түйлаhан арадаймнай ёhотой намтарынь Агууехэ Октябриин социалис революциhаа эшэ үндэhэтэй!

Республикымнай ажалшад Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалые арьбадхаха, арад зонойнгоо баян дэлгэр ажабайдалые улам hайжаруулха хэрэгтэ өөhэдынгөө хубитые шадаал hаа горитойгоор оруулхын түлөө тэмсэлэй охин соо алдарта ойгоо угтажа байна бшуу. Жэшээлхэдэ, промышленна продукци худалдаха түсэб 101,4 процент дүүргэгдээ. Мүн продукцинуудые үйлэдбэрилгын хэмжээн нёдондоной энэ үеынхитэй сасуулбал, 14,1 процентээр ургаа. Ургалтынь 98 процент ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэнэй ашаар түйлагдаба.

Буряадаймнай ажалшадай зориг түгэлдэрөөр, габшагай бэрхээр хүдэлжэ байhые В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойн хүндэлэлдэ эмхидхэгдэhэн коммунис субботник элирхэйлбэ. «Улаан субботодо» 523 мянга гаран хүн хабаадалсажа, 970 мянган түхэриг табан жэлэй жасада оруулагдаа.

Эхэ оронаймнай Алас-Дурна зүгhөө эбхэрэн ерэhэн hайндэр хотонууд болон тосхон hууринуудаар үнгэрэн, Байгалай үмэнэ оршоhон Буряадай тала дайдаар зэдэлhээр баруулжаа. Москва тээшэ шэглэбэ. Хүдэлмэришэн ба таряашан ангинуудай, совет интеллигенциин Коммунис партияа бата найдамтайгаар тойрон жагсаhанай толотомо гэршэ болон Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр үнгэржэ байна. Тиимэhээл бүхы совет араднай үшөөшье үндэр амжалта, илалтануудые заатагүй түйлахал!

Манай республикын ажалшадай саашадаашье хүсэн түгэлдэрөөр, шударгы бэрхээр хүдэлхэ эрмэлзэл зоригые, дэлхэйн олон түмэнтэй бата найдамтайгаар алхалан ябаhые Улаан-Үдэ хотымнай Соведүүдэй талмай дээрэ боложо үнгэрhэн Майн 1-нэй жагсаал гэршэлэн харуулна.

Энэ жэлэй хабар хагсуу, хүйтэншэг байна. Тэбэшье эб найрамдалай, амгалан тайбан байдалай, сарюун hайхан үе сагай hүлдэ тэмдэг болоhон заншалта hайндэроо хүсэн түгэлдэр ажал хэрэгүүдээрээ угтажа байhан ажалша түмэнэй баяр, баясхаланда, энэрхы дулаан мэдэрэл бодолдо юушье hаалта хэжэ шадахагүй ха юм.

Соведүүдэй талмай таарүү зохидхоноор шэмэглэгдэнхэй. Талмайе тойроhон байшангуудай нюур талада эб найрамдалда, жаргалта hайхан байдалда зорюулагдаhан плакат-зурагууд, уряа лозунгнууд, тугуудай намилзаан. Хэды гоё, hүртэй гээшэб!

Арбан час багаар Соведүүдэй байшангай урдахи правительственнэ ендэрэй ойро республикымнай хүтэлбэрилэгшэд—КПСС-эй обкомой болон горкомой гэшүүд, СССР-эй, РСФСР-эй болон Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, мүн нютагай Соведүүдэй депутадууд, олон тоото хүндэтэ айлшаднай, партиин, ажалай ба дайнай ветеранууд суглараба.

Үглөөнэй 10 саг. Аялга хүгжэм зэдэлжэ, улам хүсэтэй, эршэтэй боложо, талмай дээгүүр сууряатан соностоно. hайндэрэй эхилhэнэй дохёо тэмдэг боложо, Соведүүдэй талмай дээрэ манай халаан, манай ерээдүй—Гэгээрэлэй министерствын hургуулинуудай hурагшад гаража ерэбэ. Зарабан, горнын солгёон абяанай зэдэлээн доро урагшаа дабшаhан үхибүүд жэгдээр алхалан ябана. Тэдэнэй шарайнуудта hайндэрэй миhэрэл, баяр! Улаан галстугуудынь, гарнуудтаа барьяад ябаhан баглаа сэсэгүүдынь, республикын пионернүүдэй организациин 60 жэл тухай болон бусад транспарантнуудынь Майн 1-нэй hүлдэ тэмдэг болон харагдана. 1982—1983 онуудай hуралсалай жэлдэ Улаан-Үдэ хотын hургуулинуудай дунда дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ илаhан Октябрьска районой hургуулинуудай hурагшад эгээн түрүүлэн талмайе бүрхэбэ. 20-дохи, 35-дахи, 45-дахи, 25-дахи, 17-дохи болон бусад hургуулинуудай hурагшад жагсаалай эхиндэ ендэрэй урдуур сог залитайгаар, урма баяртайгаар ябан гарана. Ерээдүйнгөө халаание амаршалhан дүлэтэ үгэнүүд, уряанууд огто таhалгаряагүйгөөр сууряатан соностожо, урма баяраар халиhан hурагшадай сээжэ зүрхэнhөө «Ура!» хашхараан дуулдана. Улаан тугуудай намилзаан замханагүй. Тэдэнэй дундуур транспарантнууд, лозунгнууд, В. И. Ленинэй, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй, гэшүүндэ кандидадуудай портредууд харагдана.

Эдир үетэнэй зэргэ долгитон, эбхэрэн гаражал, гаражал байха юм. Октябрьска районой hургуулинуудай hүлэээр гоё hайханаар бүтээгдэhэн мантан томо гаршагаа бариhан Улаан-Үдэ хотымнай түб — Советскэ районой hургуулинуудай түлөөлэгшэдэй жагсаалые 1-дэхи, 3-дахи, 2-дохи hургуулинуудай hурагшад нээбэ. «Арадай гэгээрэлэй хүдэлмэрилэгшэд! Ургажа ябаа залуу үетэниие hургалгын, коммунис ёhоор хүмүүжүүлгын ашаг үрые дээшэлүүлэгты! «Ура!» гэhэн үгэнүүд зэдэлжэ, харюугай «Ура!» hүр жабхалантайгаар үни удаан сууряатана...

Железнодорожно районой hургуулинуудай hурагшад талмай дээрэ гараба. Эдэнэрэй жагсаалай манлайда hуралсалдаа амжалтатай, ниитын хэрэгүүдтэ ебьяастайгаар эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, гурим, журам наринаар сахидаг байhаараа ходоодоо шалгаран байдаг 1-дэхи интернат hургуулиин түлөөлэгшэд ябаба. Тус hургуулида эбтэй эетэй, дүршэл шадабаряар түгэс багшанарай коллектив хүдэлдэг.

Үндэр түрэлтэ хүдэлмэришэн ангиин бүлэдэ орохоёо байhан согтой, дорюун хүбүүд, басагадай колонныйн эхиндэ «Техническэ мэргэжэлэй hургалсал» гэhэн гаршагтай машина талмай дээрэ гаража ерэбэ. Хара хүхэ бүдөөр оёгдоhон таарүү зохид хубсаhаяа үмдэнхэй, жэгдээр, бэе бэеынгээ хойноhоо сэхээр тэдэнэй алхалан ябахыень харахада урматай, баяртайшье. Управлениин hуралсалай эмхинүүдэй жагсаалые нээхэ хүндэтэ эрхэдэ индустриально-педагогическа техникум хүртэhэн. Согтой, хүхюутэй, «Ура!» хашхаралдан ябаhан залуушуул ендэрэй урдуур гарана. Тус техникумдэ Монголой, Вьетнамай, Лаосой залуу үетэн hуралсадаг юм. Тиимэhээл студентнэрэй дунда хани барисаата гүрэнүүдэй эрхэтэдэй баяртай, зугаатай ябахань харагдана. Энэ баримта дэлхэйн ажалшан түмэнэй hаналаа нэгэдэлгын үдэрэй уг удхыень, уг зорилгые эли тодоор харуулжа үгэнэ бшуу. Эб найрамдал, энхэ тайбан байдал, бэе бэедээ харилсан туhалалсалга — энэл ха юм дэлхэйн арадуудай хүсэл, эрмэлзэл, зориг! Тэдэнэрэй гарта улаан дүлөөр соробхилhон тугууд. «Хүбүүд болон басагад! Эрдэм мэдэсэ, соёл болбосорол, тусхай мэргэжэл үсэд нэтэрүүгээр шудалагты!», «Ленинэй хэрэгэй түлөө, коммунизмын түлөө ушар ёhо ойлгодог тэмсэлшэд болохты!», «Манай агууехэ Эхэ орон — Совет Социалис Республикануудай Союз мандаха болтогой!» гэhэн уряа лозунгнуудые, транспарантнуудые болон агуу Ленин багшын, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүдые тэдэнэй дээрэ үргэн ябахань харагдана. Эдэ хүбүүд, басагадай дундаhаа хүдэлмэришэн хүнэй нэрэ солые алдаршуулха хүнүүд заатагүй урган гараха гээд бата найдамтайгаар этигэхээр.

Одоол дэлхэйн бүхы үнгэнүүдые харуулха гэжэ оролдоhон мэтэ олон ондоо үнгэтэй тугуудые хүндэхэнөөр, баруубшатайханаар адхажа бариhан солбон, шуумар хүбүүд талмай дээрэ гаража ерэбэл даа. Тэдэнэрэй удаа ябагшад спортивна наадануудые үнгэргэжэ байhан мэтэ наада гаргана. Үргэн сээжээрээ дүүрэн медальнууд болон тэмдэгүүдые зүүhэн спортсменүүдые харахадаа, омогорхол түрэмөөр. Үнэхөөрөө Буряад орондомнай суута барилдаашад, хүнгэн атледүүд, hүүлэй үедэ олоор урган гарана. Тэдэниие эндэ харанабди.

Арбан нэгэдэхи табан жэлэй гол жэлэй түрүүшын кварталай мүрысөөндэ Улаан-Үдэ хотымнай районуудай дундаhаа Железнодорожно район эрхимлэжэ гараад, ажалшадай Майн 1-нэй жагсаалые нээхэ эрхэдэ хүртөө.

Районой hүлдэ тэмдэгтэй автомашина тэдэнэй урда тээнь нэгэ жэгдэхэнээр урагшаа дабшана.

Бүхы талмай халуун альга ташалгаар шааяшаба. Партиин, ажалай болон дайнай ветерануудтай хамта районой үйлэдбэриин түрүүшүүл түбэй талмай дээрэ гаража ерэбэ. Ажабайдалай али бүхы бэрхэшээлнүүдые дабажа гараhан, орден, медальнуудаа жэрыштэрнь зүүнхэй, hаншаг сагаан аха нүхэдэймнай алхаса хүнгэн сарюун, тоб гэмэ. Совет гүрэн түрымнай түүхэтэ үйлэ хэрэгүүдые түхөөн байгуулалсаhан, аха нүхэднай, урдатнай доро дохиёл. Эгээл урдаа хараха, магтан дуулаха хүнүүдтэймнай сүг мүнөөдэрэй ажалай баатарнууд зэм зэмээ ниилүүлэн гарана.

Улаан-Үдэ хотын машина бүтээлгын ба металл болбосоруулгын предприятинуудай хоорондо дэлгэрhэн ажалай урилдаанда түрүүлжэ, шанда хүртэhэн локомотив-вагон заhабарилгын заводой коллективэй hүлдэ тэмдэгтэй автомашина гаража ерэбэ. Тэрээн дээрэ электровоз, тепловоз болон вагоной модельнүүд түмэр харгыгаар эрьелдэн ябана. Тэрэнэй hүүлээр улаан тугуудые баглаа болгон үргэhэн хэдэн арбаад хүнүүд урагшаа дабшана. Эдэниие хаража байхада, hүр жабхалантай, гоё гээшэнь! «Машина бүтээгшэд! Бүтээсэ ехэтэйгээр, гаргаша багатайгаар хүдэлжэ, шэнэ машинануудые, приборнуудые бүтээлгэдэ эрдэм наукын ба инженернэ ухаан бодолые түргэнөөр нэбтэрүүлэгты!», «Империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн 1 мандаха болтогой!» гэhэн уряанууд ендэр дээрэhээ зэдэлэн таража, жагсаалда ябагшад «Ура!» хашхараагаар харюусана. «Буряадай гигантын» ажалай ветерануудые hуулгаhан хэдэн машинанууд талмай дээрэ гараба. Тэдэнэй дунда Социалис Ажалай Геройнууд Б. З. Поздеев, А. Н. Оширов гэгшэдэй энгэртэ орден, медальнууд яларна. Е. Г. Курочкин, Ф. А. ба М. И. Ростовцевтан болон бусад ябалсана. «Түби дэлхэйдэ—эб найрамдал!» гэhэн томо гэгшээр бэшэгдэнхэй уряа лозунгтой машина ендэрэй хажуугаар аалихан үнгэрбэ. hүүлээрнь «Түрэл Буряадни, урган hалбарыш!» гэжэ үгэнүүдтэй ута, үргэн машина гараба. Тэрээн дээрэ хадхагдаhан союзна республикануудай тугууд, мүн «Буряадай АССР-эй 60 жэл» гэжэ бэшээтэй, республикын гурбан орденуудтай туг hалхинда долгитон намилзана. Предприяти соо дэлгэрhэн мүрысөөндэ локомотив, вагон хабсардаг цехүүдэй коллективүүд түрүүлhэн байна. Тэдэнэр лэ заводой нэгэдэхи кварталай даабаринуудые дүүргэхэ хэрэгтэ горитой хубитаяа оруулаа. Мүнөө ЛВРЗ-гэй 100 гаран бригада нэгэ нарядаар хүдэлжэ байнхай. Тэдэнэй дундаhаа А. И. Миловановай ударидадаг коллективые онсолон дурдамаар.

«Теплоприбор» завод гэhэн мантан томо гаршаг түбэй талмайн захада харагдаба. Энэ предприятиин коллектив байгша оной эхинhээ хойшо hайн үрэ дүнгүүдые түйлана. Тэдэнэр продукци үйлэдбэрилхэ 1983 оной дүрбэн hарын түсэб үлүүлэн дүүргээ. Заводой эдэ амжалтануудта үүсхэл бадаргагшадай хубита ехэ байха. Жэшээлхэдэ, коммунист К. И. Матвеевэй ударидадаг бригадын бүхы гэшүүд «Табан жэлэй түсэбые 4 жэлэй туршада» гэhэн үүсхэл гаргаhан юм. Мүнөө тэдэнэр энэ оной ноябрь hарын тоосоогоор хүдэлжэ байнхай. Түрүүшүүлэй эдэбхиие хэдэн арбаад хүдэлмэришэн дэмжэhэн. Инструментальна цехэй токарь А. Л. Меньшиков мүн лэ үнэтэй үүсхэл гаргаhан байна. Тэрэ «Жэлэй даабариие СССР-эй Конституциин үдэр болотор» гэhэн уряатай мүрысөөндэ эхи табяа.

Удаа дараалан прибор бүтээлгын үйлэдбэриин нэгэдэлэй, авиационно, хүүргэнүүдэй түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводуудай коллективүүд Соведүүдэй талмай дээгүүр улаан тугуудые, транспарантнуудые, лозунгнуудые парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүдые барихай согтой, хүхюутэй алхалан гараба.

Железнодорожно районой ажалшадай жагсаалые Буряадай хүдөө ажахын институдай студентнэр болон багшанар түгэсхөө.

Улаан тугуудай намилзаан улам үдхэржэ, «Советскэ район» гэhэн гаршагтай машина гаража ерэбэ. Хүгжэм дуунайшье сууряан улам хурса, шанга болоhоншуу. Парти, правительствын бэелүүлжэ байhан хараа бодолые совет арадай бүримүhэн дэмжэжэ байhые элирхэйлhэн уряа үгэнүүд талмай дээгүүр таран, харюудань «Ура» хашхараан замханагүй. Торгон улаан тугуудые үргэнхэй эрэшүүлэй бүлэг урагшаа дабшана. hүүлээрнь партиин, ажалай болон дайнай ветерануудые hуулгаhан машинын талмай дээрэ гарахатай сасуу үни удаан альга ташалган зэдэлшэнэ. Тэдэнэй удаа улаан лентэнүүдээр сэжээ нэмэрүүлhэн ажалай түрүүшүүл жэгдэ алхалан гараба.

Районой болон республикын промышленна предприятинуудай дунда байгша оной нэгэдэхи кварталай туршада дэлгэрhэн социалис мүрысөөндэ шалгараhан «Электромашина» заводой коллектив районойнгоо ажалшадай жагсаалые нээбэ. Энэ предприятиин хүдэлмэришэд нормативна сэбэр продукци үйлэдбэрилхэ гурбан hарынгаа даабариие 111,3 процент бэелүүлээ. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбөө 112,9 процентдэ хүргэжэ шадаа. Тиихэдэ продукциинь өөрынь үнэ сэн горитойгоор доошолуулагдаhан байна. 28 наци, үндэhэ яhатанай түлөөлэгшэдэй эбтэй эетэйгээр хүдэлжэ байhан коллектив хари гүрэнүүдтэ продукци худалдаха энэ оной түрүүшын кварталай түсэбые гүйсэд дүүргэээ. Тус заводой продукци 50 шахуу оронуудта эльгээгдэдэг юм.

Удаань судна бүтээлгын заводой hүлдэ тэмдэг харагдаба. Энэ үедэ «Советскэ Союзай эрхэтэд! Алмалта, арьбалалтын түлөө бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадагты! Экономико гаргаша багатай байха ёhотой!» гэhэн уряа үгэнүүд талмай дээгүүр соностобо. Хүдэр бэетэй, хүхюун шэгтэй хүнэй заводой туг барьяад ябахыень харанабди. Энэ хадаа коммунист, районно Соведэй депутат, 1983 оной июль hарын тоосоогоор хүдэлжэ байhан хүдэлмэришэн Владимир Матвеевич Кушнарев гээшэ. Маршнуудые хабатай hайнаар гүйсэдхэжэ ябаhан оркестрэй удаа Карл Марксын портрет эли бодоор харагдавдхиба. КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдэй портредүүдые, лозунг, транспарантнуудые баринхай хүнүүд.

Оньhожоруулагдамал шэлэй заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд согтой дорюунаар, эбтэй эетэйгээр дуунуудые дуулаhаар талмай дээрэ гаража ерэбэ. Тэдэнэй баяр баясхалан оролдосотой, үнэн сэхэ, шударгы ажалhаань зхитэй. Предприяти гурбан hарынгаа түсэбhөө гадуур 259 мянган түхэригэй продукци худалдажа, сэбэр олзо оруулха түсэбөө 300 мянга гаран түхэригөөр үлүүлжэ шадаа. Тиимэhээл энэ заводойхидой лозунгнуудай нэгэн дээрэ иигэжэ уншанабди: «Габшагайгаар хүдэлхэ гээшэ манай патриотическа ба интернациональна уялга мүн!». Апрель hарада заводой олон хүдэлмэришэд байра байдалаа hайжаруулаа. Предприятиин барилгашад 70 айлай байха олон дабхар гэр ашаглалгада тушаагаа бшуу. Шэл отологшо, халаанай профорг Л. В. Вершинская, бригадир, заводой бригаданудай соведэй түрүүлэгшэ, промышленностиин барилгын материалнуудай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой гэшүүн Г. Я. Литвинцев болон бусад түрүүшүүл шэнэ байратай болоо.

Советскэ районой колоннонууд талмай дээгүүр таhалгаряагүй hубарин гаражал байна. Улаан-Үдын авиапредприятиинхид, хэлхээ холбооной управлениинхид, «Бурятгеология», оёдолой «Туяна» гэжэ нэгэдэлнүүдэйхид ендэрэй үдүүр үнгэрнэ.

Уран бэлигтэнэй ба зохёохы ажалтанай жагсаал Соведүүдэй талмай дээрэ гаража ерэбэ. Эгээл энэ үедэ «Литература болон искусствын ажал ябуулагшад, соёлой хүдэлмэрилэгшэд! Коммунис үзэл сурталай, партийна болон арадай удха шэнжын тугые дээрэ үргэжэ ябагты! Манай агууехэ Эхэ ороной нэрэдэ хүрэмэ зохёолнуудые бүтээгты!» гэhэн уряа сууряатажа, «Ура!» хашхараан зэдэлшэнэ. Мүнөө манай бэлигтэй артистнар, уран зохёолшод май hарада Москвада үнгэргэгдэхэ декададa бэлэдхэлэй ехэ хүдэлмэри хэжэ байнхай. Энэ үйлэ хэрэг хадаа республикымнай 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан гүн гүнзэгы удхатай хэмжээн мүн болоно.

Советскэ районой жагсаалда Д. Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай, кооперативна болон ой модоной техникумүүдэй, Зүүн Сибириин технологическа институдай болон hуралсалай бусад эмхинүүдэй багшанарай, студентнэрэй коллективүүд удаа дараалан талмай дээгүүр гараа.

Улаан-Үдэ хотын ажалшадай Майн 1-нэй жагсаалые Октябрьска районно предприяти, эмхи зургаанудай коллективүүд түгэсхэбэ. Районой гаршагтай машинын удаа партиин, ажалай болон дайнай ветеранууд алхална. Эдэл хүнүүдэй хүсэ шадалаар, мэргэжэл шадабаряар Эхэ оромнай урган hалбараа, хүгжэн бадараа. Таанадайнгаа хэрэгтэ, нангин дурасхаалдатнай үнэн сэхэ ябаха гээшэ совет хүнүүдэй уялга мүн! Ветерануудай хойноhоо районой үйлэдбэриин түрүүшүүл шударгы, түргэнөөр алхалан ябанад. Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай хүдэлмэришэд С. Д. Гомбоева, Л. А. Ветошников, дайнай ветеран Д. Н. Маторов, нарин сэмбын комбинадай нэхэгшэ, залуу коммунист В. Д. Яковлева, заhабарилагшадай бригадые хүтэлбэрилэгшэ Н. И. Когтин, «Республикын 60 жэлэй ойн баяр болотор хоёр жэл арба hарын даабари дүүргэхэ» гэhэн үүсхэл гаргаhан комсомол-залуушуулай коллективые хүтэлбэрилэгшэ Л. П. Аберова болон бусад тэдэнэй дунда ябана.

Олон үнгын бүдөөр hолонготуулан шэмэглэгдэнхэй машина талмай дээрэ гараадхиба. Нарин сэмбын комбинадта хүдэлэгшэд районойнгоо ажалша коллективүүдэй дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ шалгараа. Тиимэhээл тэдэнэр мүнөө районойнгоо ажалшадай жагсаалай манлайда ябана бшуу. «Республикынгаа ойн баярта — манай ажалай бэлэгүүд» гэжэ хажуу талаараа бэшэгдэhэн автомашина урагшаа дабшана. Тэрээн дээрэ 1982 оной ноябрь hарада Мытищидэ үнгэргэгдэhэн конкурсдо хабаадалсажа, «РСФСР-эй эрхим нэхэгшэ» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэhэн залуу коммунист Роза Шолонова, ноохо илгагшадай түрүү бригадые ударидагша, hурган хүмүүжүүлэгшэ коммунист З. П. Аносова гэгшэдэй портредүүдые харанабди. Предприятида үндэр үрэ дүнгүүдые түйлагшад олон. Жэшээлхэдэ, 12 хүдэлмэришэн табан жэлэй гурбан жэлэй даабариие гүйсэд бэелүүлэнхэй. Тиихэдэ нэхэгшэ В. В. Федосеева табан жэлэй hүүлшын жэлэй тоосоогоор хүдэлжэ байна. Валентина Васильевна коммунис субботнигой үдэр дүрбэн жэлэй түсэб дүүргэhэн намтартай. Мүнөө заводой бүхы бригаданудай 60 гаран процентнь ажалай шэнэ гуримда оронхой.

Нарин сэмбын комбинадаархиниие залгуулан, улаан тугуудай миралзаан соогуур Улаан-Үдын гадар трикотаж хубсаhанай фабрикын, «Вторчермет» предприятиин хүдэлмэрилэгшэд hайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй талмай дээгүүр гарана.

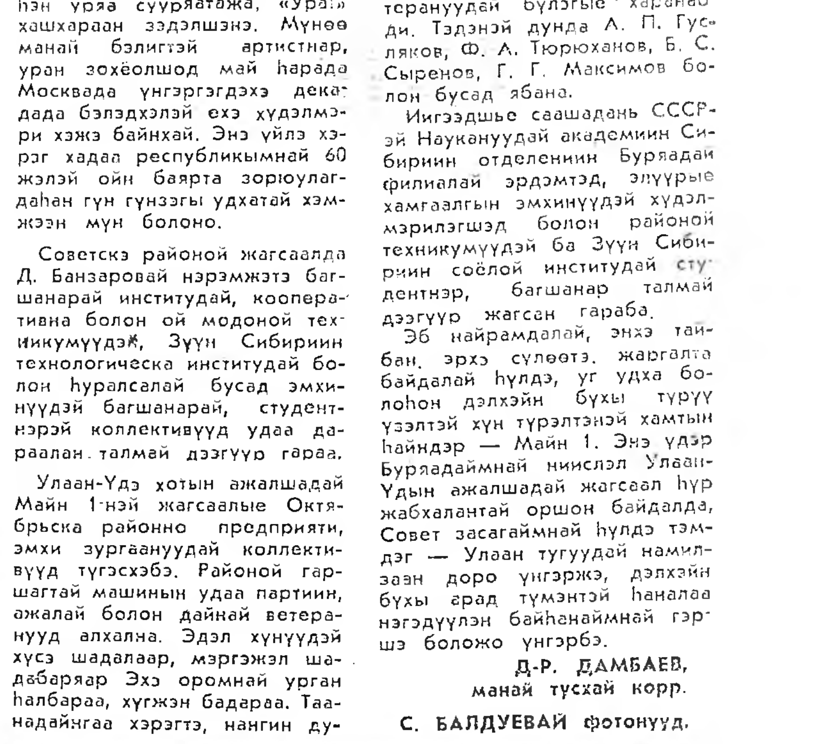
Буряадай мебель хэдэг, модо болбосоруулдаг комбинадай эмблемэтэй машина гаража ерэбэ. Энэ үедэ «Арад зоной үргэн хэрэглэлэй эд бараа үйлэдбэрилгэдэ үдэр бүриин анхарал!» гэhэн партиин ЦК-гай Уряалай үгэнүүд зэдэлбэ. Предприятиин ажалай ветерануудай бүлэгые харанабди. Тэдэнэй дунда А. П. Гусляков, Ф. А. Тюрюханов, Б. С. Сыренов, Г. Г. Максимов болон бусад ябана.

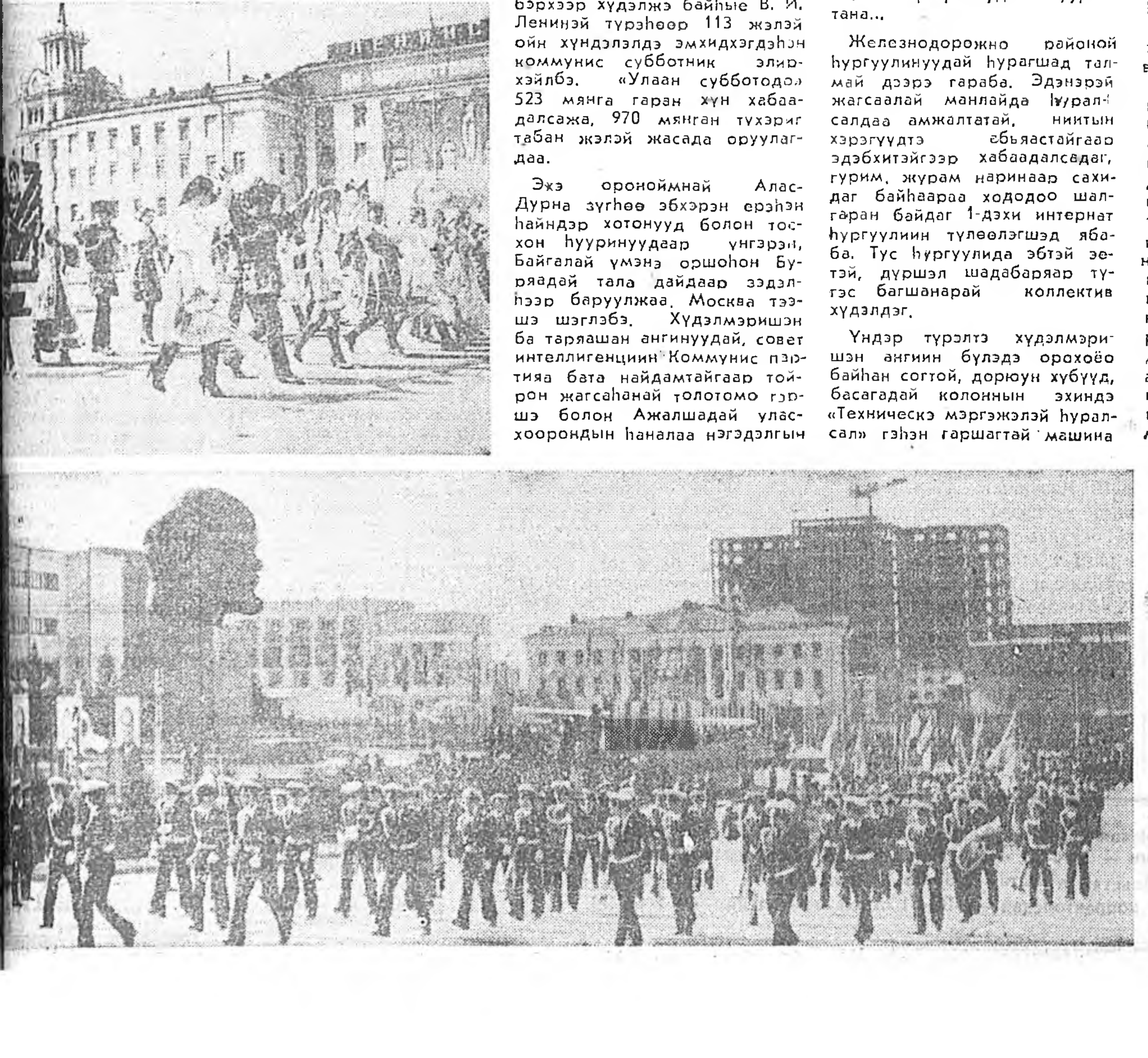
Иигээдшье саашадань СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай эрдэмтэд, элүүрые хамгаалгын эмхинүүдэй хүдэлмэрилэгшэд болон районой техникумүүдэй ба Зүүн Сибириин соёлой институдай студентнэр, багшанар талмай дээгүүр жагсан гараба.

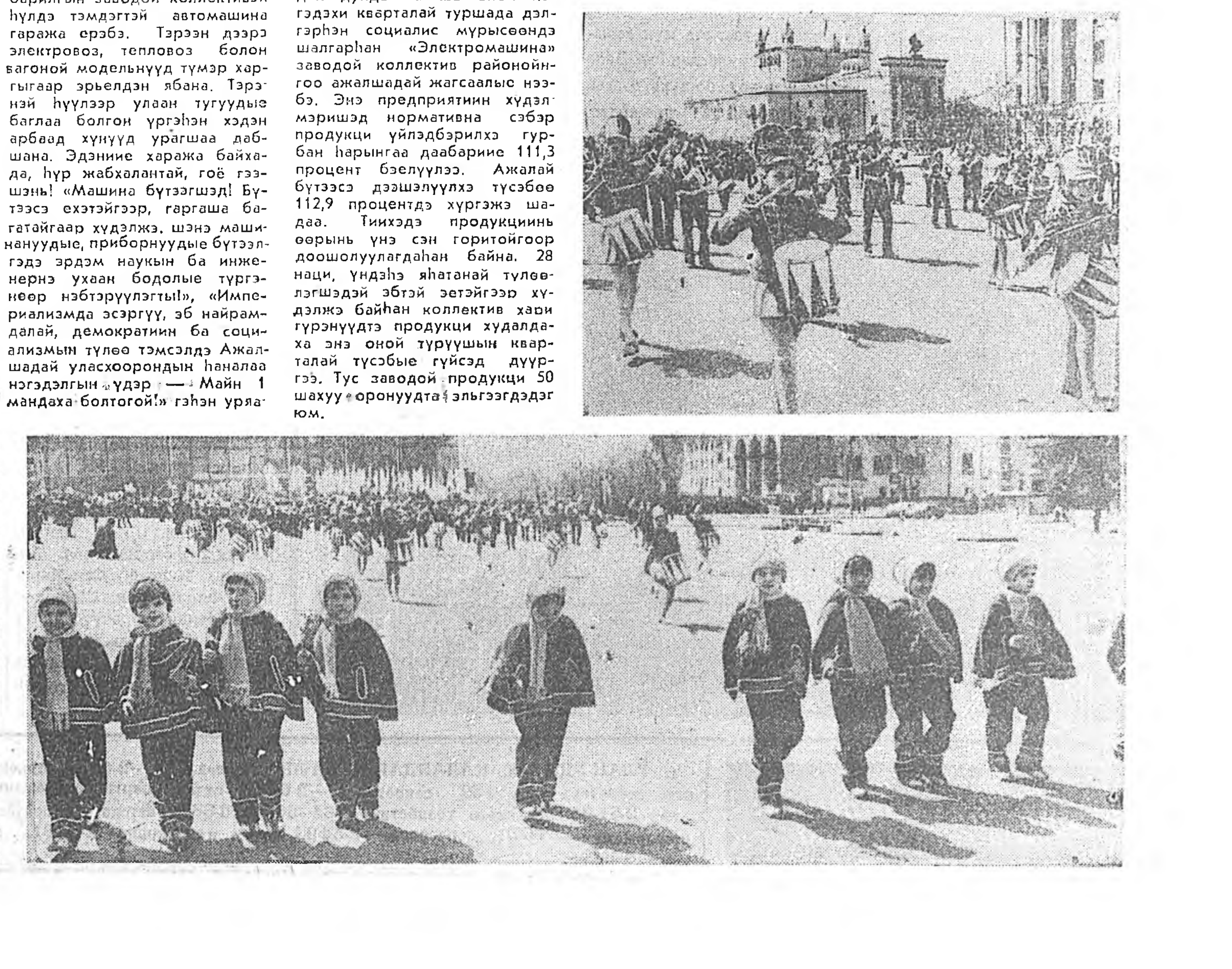
Эб найрамдалай, энхэ тайбан, эрхэ сүлөөтэ, жаргалта байдалай hүлдэ, уг удха болоhон дэлхэйн бүхы түрүү үзэлтэй хүн түрэлтэнэй хамтын hайндэр — Майн 1. Энэ үдэр Буряадаймнай ниислэл Улаан-Үдын ажалшадай жагсаал hүр жабхалантай оршон байдалда, Совет засагаймнай hүлдэ тэмдэг — Улаан тугуудай намилзаан доро үнгэржэ, дэлхэйн бүхы арад түмэнтэй hаналаа нэгэдүүлэн байhанаймнай гэршэ боложо үнгэрбэ.

Д-Р. ДАМБАЕВ,
манай тусхай корр.

С. БАЛДУЕВАЙ фотонууд.

МАЙН НЭГЭН—БУРЯАД ОРОНДО

ГУСИНООЗЁРСК

Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр — Майн Нэгэндэ зорюулагдаhан үргэн нийтын жагсаал Гусиноозёрск городто баяр баясхалангай оршон байдалда үнгэрбэ.

Удаань Гусиноозёрско ГРЭС-эй коллектив талмай дээрэ гараа. Тус коллектив Буряадай АССР-ай байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан абаhан социалис уялгаа нэрэтэйгээр солотойгоор дүүргэжэ байhаа сүүтэй болонхой. Электростанцийн түрүүшын блогой хүдэлжэ эхилэнhээ хойшо энэ зуун гэлай 18 миллиард 200 миллион киловатт-час электроэнерги үйлэдбэрилбэ. Жагсаалай түрүүшын зэргэдэ предприятиин түрүү хүдэлмэрилэгшэд А. Беляков, О. Шигебаев, В. Товчига болон бусад алхална.

Удаань ГРЭС-эй хоёрдохи ээлжээнэй барилга бодхоожо байгаад трибунын урдуур зэлэ татан үнгэрнэ. Халаанайнгаа даабарие 110—120 процент дүүргэдэг бетонщод А. Новиков, Ю. Коновалов гэгшэд hайндэрэй жагсаалай колонные толгойлхо эрхэдэ хүртэhэн габьяатай.

Галта шулуу малтагшадай колонные хараха яhала бахархан баярламаар ааб даа. Олон шахтернуудай энгэртэ тэдэнэй баатаршалгые гэршэлhэн hүлдэ тэмдэг—орден болон медальнууд яларанхай. Майн Нэгэнэй hайндэрэй хүндэлэлдэ ажалай вахтада гарhан Ажалай Улаан Тугай орденто түрүү экскаваторщик А. К. Шевченко хүсэтэ даабарияа 150 процент дүүргэhэн алдартай. Залуу экскаваторщик Эдуард Штейнфельд дүршэлөөр баян аха нүхэрhөө холо гээгдээгүй.

«Гусиноозёрская» шахтын М. Аверин, М. Бурдуковскиин даадаг проходчигуудай бригаданuудай гэшүүд уурхайн шахтануудые бэхидхэ даабарие арбан метрээр үлүүлэн дүүргэжэ шадаа.

Майн Нэгэнэй жагсаал гоё hайханаар, солгёон хүгжэмөөр үдэшүүлэн, хүхюу зугаатайгаар, ажалай ёhотой жабхаланта алхам доро зэдэлэн үнгэрөө.

Н. НАМСАРАЕВ,
манай корр.

ХОЙТО-БАЙГАЛ

«Нижнеангарсктрансстрой» трестын ажалшадай 581-дэхи комсомол-залуушуудай поездын коллектив «Таб жэлэй түсэб дүүргэгдэбэ» гэhэн лозунгтойгоор БАМ дээрэхи шэнэ хото—Северобайкальскда болоhон Майн Нэгэнэй жагсаалда гараа. Энэ ехэ амжалта хадаа үйлэдбэриин шэнэ техника, түрүү технологи нэбтэрүүлhэнэй ашаар туйлагдаhан байна юм. Даалгабариин амжалтатай үндэр сэхээр, коммунис хандаха, оролдосоор шударгаар хүдэлhэн залуу барилгашадые баярые хүргэжэ байгшад, механизаторнууд, зам хабсаргашад, модошод гэх мэтэ хойноhоо зүүн гэхыг түхэтэ барилгын бүхы хүдэлмэришэд хубаалдана. Тэдэнэй түhаламжаар энэ залуушуулай коллектив жэлэй эхинhээ 250 километр түмэр зам, олон километр харгы хабсаргаhан байна.

К. ЖАМЬЯНОВ.

ЗАХААМИН

Империализмда эсэргүү, эб найрамдалай, демократиин ба социализмын түлөө тэмсэлдэ Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэр Майн Нэгэн Закаменск хотын Совет Союзэй талмай дээрэ маша hайханаар мандан ерээ.

Үглөөнэй 11 саг. Совет Үүдэй талмай дээрэ хүн зон олон. Ендэр өөдэ районой партийна, совет организациин хүтэлбэрилэгшэд ба ажалай ветерануудай гараба.

hайндэрэй талмай дээрэ Закаменск хотын гурбан дунда hургуулинуудай, 14-дэхи СГПТУ-гэй hурагшад болон багшанарай жагсаалаар Майн 1-дэ зорюулагдаhан демонстраци нээгдэбэ. Тэдэнэй hүүлээр Зэдын комбинадай олон мянган хүдэлмэрилэгшэд гарахэнэ. СССР-эй 60 жэлэй ойн нэрэмжэтэ энэ комбинадай ажалшад социалис мүрысөөндэ шэнэ амжалта туйлаа. Майндэрэй колонноо Холтоhоной руднигай А. Т. Шевякинай, Юнхэрэй — А. А. Шагдуровай, шанаржуулгын фабрикын — Л. Е. Кудрявцевай транспорта цехэй — В. Н. Тугаринова бригадын гэшүүдые хараhаба.

Закаменскын тоhоной заводой, районно типографиин, «Закаменский» гэжэ ажахын хүдэлмэрилэгшэд hайн дүнгүүдые туйлан, Майн hайндэрые угтаба.

hайндэрэй колонноод дунда социалис мүрысөөнэй түрүүшүүл—заhабарилгын-механическа заводhоо В. С. Окладников, ГРП-эйн—Г. П. Доропеенко, нэгэдэхи магазинние А. Д. Жигжитова, Закаменскын госпромхозой — Р. Н. Хурхитов болон бусад демонстрантнуудай дунда ябаhаа.

Ш. БАКШЕЕВ.

ХЯАГТА

«Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын уласхоорондын үдэр — Майн 1 мандаха болтогой!» гэжэ аржытар бэшээтэй уряа лозунг аяар холоhоо харагдана. Урда жэлнүүдэй адляар улаан галстугуудаа зүүнхэй пионернууд барабанuудаа сохиhоор Советэй талмай дээрэ хүхюу гаража ерэбэ. Удаань оркестрэй огсом лоробоон хүгжэм доро алхаhан ажалша коллективүүд hүбарин гараба. Улаан тугуудаа, парти болон правительствын хүтэлбэрилэгшэдэй портредүүдые, плакадуудые барихан hайндэрэйхеэр хубсалhан хүнүүд талмай дээгүүр «ура»-жа эхилнэ. Энэ коллективүүдэй колоннүүдэй дунда онсо дурбэн нарын түсэбые урагшатайгаар дүүргэhэн Хиагтын трикотажна фабрикын коллектив толгойлно. «Ажалай түрүүшүүлдэ, социалис мүрысөөнэй шалгарагшадта алдар солоо!» гэhэн үгэнүүдэй талмай дээгүүр сонотон... «Ура» хашхараан аяар холуур зэдэлнэ. «Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн ажалай бэлэг үүдэрээ уттая!» гэhэн лозунг колонноо ябагаана хараhана.

Фабрикын коллективэй hүүлээр ажахынуудай хоорондын лесхозой, автотранспортна предприятиин, худалдаа найманaй эмхинүүдэй, «Госкомсельхозтехника» нэгэдэлэй районно отделениин, харгы барилга-заhабарилгын управлениин коллективүүд хойно хойноhоо hубаридана.

Хяагта городой ажалшад Майн 1-нэй маша hайхан удэрые урма баяртайгаар соготой хүхюунээр угтаhан байна.

Е. СУРМАЧ.

ХОРИ

Ленинэй нэрэмжэтэ түбэй талмай hайндэрэйхеэр шэмэглэн гоёогдонхой. СССР-эй болон аха дүү арбан табан республикын hүлдэ Улаан тугууд хабарай hалхинда намилзан хиисэнэ.

Үглөөнэй эгсэ арбан час. Арюун тунгалаг агаарта лэгдэн суурятаhан жабхаланта хүгжэм ажалша Майн Нэгэндэ зорюулагдана. Уянгата дуунууд ород, буряад хэлэнүүд дээрэ хонгёогоор зэдэлнэ.

Улаан тугуудые намилзуулhаар, дээрээ үнгэ бүрин бүмбэгэнүүдые хиисхүүлhээр 16 мотоцикл хойно хойноhоо hубарин талмай дээрэ гаража ерэбэ. Тэдэнэй hүүлээр районой суута спортсменүүд болон физкультурнигуудhаа бүридэhэн колонныи жэгдээр алхалан дүтэлхые харахала, хүнэй зүрхэ сэльхэлдэ ямар ехэ баяр түрүүлнэ гээшэб!

Тэдэнэй удаа поселогой 1-дэхи ба 2-дохи дунда hургуулинуудай 12-дохи СПТУ-гай олон тоото үхибүүдэй колонноонуудай эндэ хүрэжэ ерэхэдэ, «ура» хашхараан, уряа лозунгнууд бүринье огсомоор hайндэрэй талмай дээгүүр зэдэлэн тараа юм.

Удаа дараалан хойно хойноhоо hубаридан, ажалша коллективүүдэй колоннонууд жэгдэ алхамаар урагшаа лабшан, дүүтэй шуушуулган ерэнэ. Дэлэ-Үдын леспромхозой, совхозууд хоорондын лесхозой, барилгын материалнуудай участогай. Анаагай совхозой, «Бурводстрой» трестын ПМК-гай, «Сельхозхимия» нэгэдэлэй, мүн бусад олон коллективүүдэй колонноонуудай урин гоёор шэмэглэгдэhэнэ харахада урматай байгаа.

Дэлэ-Үдын леспромхозой колоннын түрүү мандалда ажалаараа алдаршаhан, модо зөөдэг автомашинын олон жэлэй жолоошод, бригадир Р. О. Балдандоржиев, Ю. Н. Костенко гэгшэд гэшэхэлэн ябана.

Эдэ хоолой программые амжалтатайгаар бэелүүлхэ хэрэгтэ хубитаяа ашатайгаар оруулжа байhан Анаагай совхозой колонныи урда үйлэдбэриин түрүүшүүл Ажалай Алдар Солын III шатын орденто haалиншан Дулма Доцолоева, Буряадай АССР-гай габьяата малшан Мадина Бальжанова, мэдээжэ haалишад О-Х Доржиева, Н. Белялова болон бусад жэгдэ алхалсана.

Коллективүүдэй бүхы колоннонуудай талмай дээрэхи трибунын үмэнэ зогсоhоной удаа Майн Нэгэнэй hайндэртэ зорюулагдаhан ажалшадай митинг болоhон байна. Үдэшэнэнь районой соёлой байшанда hайндэрэй ехэ концерт болоо. Районой бүхы тосхонуудта баяр ёhололой суглаанууд, концерт болон кино харалга, хамтын зугаа налаан үнгэргэгдэhэн байха юм.

Г. БАДМАЕВ,
манай корр.

Уласхоорондын шэнжэлэл

АГУУЕХЭ ҮДЭРЫЕ УГТАН

hүр жабхаланта Улаан тугуудай намилзаан доро Майн Нэгэнэй hайндэр бүхы дэлхэй дээгүүр эбхэрэн ерэбэ. Хото городуудай үйлсэ, талмайнууд олон түмэн ажалшадай демонстрацяар билтаранхай, дуу хүгжэмэй аялга хаа хаанагүй зэдэлэн соностоно...

Советскэ Союзда, социалис бусад оронуудта хабарай ба ажалай энэ hайндэр дэлхэйн ажалша хүнүүдэй гансахан hаналаа нэгэдэлгын hайндэр бэшэ, харин капиталые ажалай илаhан, дарлан мүлжэлгэhөө мултаран гараhан арадуудай баатаршалгын hайндэр болоно. Майн hайндэр манай оронда хэhэн хүдэлмэриингөө дүн согсолон гаргалгын, мүрысөөнэй түрүү зэргэдэ ябагшадай нэрэ хүндые үргэлгын hайндэр. Манай социально-экономическа туйлалтануудые тэмдэглэлгын урдаа табигдаhан зорилгонуудаа ямар аргаар дүүргэхэ тухай бодомжолгын хаhа мүн. Майн Нэгэнэй үдэр бидэнэр сүлөөтэ ажалай ба бодото демократиин уг зорилгодо үнэн сэхэ байhанаа элирхэйлэн харуулнабди. В. И. Ленинэй түрэhөөр 113 жэлэй ойдо зорюулагдажа, апрелиин 16-да үнгэргэгдэhэн заншалта коммунис субботник тэрэ үнэн сэхэ байлгымнай элитэ гэршэ болоhон байна. Манай орон дотор аяар 157 миллионhоо дээшэ хүн ажалай энэ hайндэртэ хабаадалсаhан байха юм.

Зуу шахуу жэлэй саана, 1899 ондо хоёрдохи интернационалай конгресс дээрэ баталагдаhан Майн Нэгэн бодото ёhоороо интернациональна hайндэр болонхой. Энэ hайндэр үнинэйшье hаа, жэл бүхэндэ залуу боложо, шэнэлэн дабтагдана. Энэ жэлэй Майн hайндэр бата бэхи эб найрамдал тухай, дэлхэйе эзэмдэн зонхилхын хойноhоо оролдон, бүхы хүн түрэлтэниие үзэгдөөгүй ехэ аюулда оруулжа, хамаг хүгжэлтыень үгы хэжэ магад мүноонэй американ захиргаанаар толгойлогдоhон империалис хүсэнүүдэй амыень татаха тушаа hанал бодолоор дэлхэйн хүн зониие нэгэдүүлнэ. 1983 оной Майн 1-дэ зорюулан, КПСС-эй ЦК-гай Уряанууд дотор нигэжэ хэлэгдэнэ: «Дэлхэйн арадууд! Империализмын, милитаризмын ба үhөө нэхэгшэдэй зэрхэг түримхэй hэдэлгэнүүдтэ эрид шанга сохилто үгэгты!» «Бүхы дэлхэйн хүнүүд! Ядерна дайнай аюулые зайсуулхын түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа арьбадхагты!»

Имагтал хамтын хүсэлэл оролдолгоор ядерна дайнай аюулые зайсуулан, шахардуу шанга байдалые hуларуулжа болохо арга нүхэсэлдэ энэ уряа түшэглэнэ. Бүхы дэлхэйдэ эб найрамдал хангаха гээшэ хүнэй түрүүшын ээлжээнэй эрхые. тэрэнэй амиды мэндэ ажаhууха эрхые хангалга мүн болоно.

В. И. Ленинэй түрэhэн үдэрэй удаа, научна коммунизмын үндэhэ hуури табигша, уласхоорондын пролетариадай Агуухэ багша ба вождь Карл Марксын түрэhэн үдэрэй урда тээхэнэ Майн Нэгэнэй hайндэрэй тэмдэглэгдэдэг байhаниинь айхабтар дэмбэрэлтэй. Энэ жэлдэ Карл Марксын дурасхаалта үдэрнүүд—түрэhөөр 165 жэлэй ба наhа барааhаарнь 100 жэлэй ойнууд—бүхы дэлхэй дээрэ үргэнөөр тэмдэглэгдэжэ байна. Марксизм-ленинизмын hургаал асари ехэ илалта туйлаа, ажабайдалай айхабтар ехэ шалгалта дабан гараа, хүн түрэлтэнэй ой ухаанда оюун бодолой эгээл дээдын туйлалта болон батажаа гээд онсолон тэмдэглэгдэнэ. Ажалшадай hаналаа нэгэдэлгын үдэрые тэмдэглэхэдээ бидэнэр Карл Марксын дурасхаалые хүндэлжэ уялгаяа дүүргэнэбди. Тэрэнэй гэгээн hаруул hургаал ба асари ехэ ажал ябуулга социально-экономическа дарлалтаhаа сүлөөрхэ зам заажа үгэhэн диалектико-материалистичэскэ үзэл бодолоор пролетариадые, дарлан мүлжүүлжэ байhан бүхы ангинуудые зэбсэгжүүлээ.

В. И. Ленинэй түрэhэн үдэрые тэмдэглэхэдээ бидэнэр К. Марксын hургаалые улам саашань хүгжөөhэн, социализм байгуулха зам тухай эрдэм hургаал зохёоhон ба тэрэ hургаалые бодото ажабайдалда бэелүүлгые өөрөө толгойлhон гүн ехэ ухаае хүндэлнэбди. Тиимэл хадаа Майн hайндэрэй демонстрантнууд марксизм-ленинизмын үндэhэ hуури табигшадай алдар солые магтан харуулhан транспарантнуудые абажа ябана. Имагтал энэ hургаал хүн түрэлтэндэ шэнэ үе саг нээжэ үгөө, зол жаргалта ерээдүй—коммунизм тээшэ дабшаха харгы зам заажа үгэнэ. Энэл харгыгаарнь социалис хани нүхэсэлэй оронууд бата найдамтайгаар дабшажа ябана. Колониализмын, шэнэ түхэлэй колониализмын ба империалис бусад дарлалтаhаа мултаран гараhан шэнэ арадууд марксизм-ленинизмын зааhан энэл замда гарана.

Хэрбээ Майн нэгэн бидэндэ нэн түрүүн hайндэр, бүгэдэ арадай баяр баясхалан hаань капиталис оронуудай ажалшадта бодото ёhоор сүлөөрхэ тухай үшөө хүсэд бэелүүлэгдээдүй хүсэл бодолой hүлдэ болоно. Хилээмэнэй, ажалай, дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө, эзэд баяшуулай аашада, дээрмэдэлгэдэ эсэргүү тэмсэл! Имэ лозунгнууд доро США-гай, Англиин, Франциин, Баруун Германиин, Японой, Италиин ба бусад олон оронуудай булад хайлуулагшад ба горнягууд, текстильщигууд ба автомобиль бүтээгшэд Майн Нэгэнэй демонстрацида ябажа гараа.

Майн Нэгэнэй анха түрүүшын демонстрациин болоhон Чикагода, тэрэшэлэн. Американ бусад городуудта, тэрэ тоодо Нью-Йоркдо, Детройтдо, Вашингтондо, Филадельфидэ, Лос-Анджелеста үнгэргэгдэhэн манифестанинуудай гол лозунгнууд гэндэ «Хүсэеэ нэгэдхэ... үгэхэ эрилтэ табигты... бэшээтэй. Имэ үгэ... уряа ажалшадай hана... гэдэлгын уласхоо... үдэрэй урда тээ гэр... метрогой станцинууда... да, автобусуудай ... газарнуудта бэшээтэй... Энэ лозунг америка... шадай түрүүшын ээ... эрилтые элирхэйлэн... лаа. США-да энэ жэл... мэригүй хүнүүдэй эгэ... олошорhон, ажалай ... нэгэ табан шүлэ үгэ... ниин үүдэндэ хүнүү... гүй олоороо ээлжээ... сожо байhан жэл. Ти... төө энэ он хадаа ... захиргаанай дайн ... үзэгдөөгүй ехээр ... байhан жэл болоно. ... ехэ мүнгэ зөөриин ... тай буу зэбсэгүүдые ... гэ хадаа ороноймнай ... нэй экономическа б... лэй гол шалтагаан ... жэ, Холбоото Штаду... дэлмэришэн анги hа... нэ.

Бүхы дэлхэй дэ... адляар США-да, мүн ... лис бусад орону... ядерна дайнай аюу... суулгада, буу зэбсэ... гаргалгые болюулга... нуудай хоорондо ал... харилсаа холбоо хү... дэ зорюулагдаhан ... Союзай гадаадын по... эдэбхи үүсхэлнүүдэ... hоо анхарал ехэтэйгэ... лан харана. Майн ... урда тээхэнэ хэблэгдэ... логдоhон журналай ... асуудалнуудта КПСС... гай Генеральна се... Ю. В. Андроповой ... харюунууд хаа ... туйлай ехэ дэбжэл... анхарагдаhан байна. ... хоорондын мүнөө ү... шухала асуудалнуу... лаар, нэн түрүүн яд... зэбсэгүүдые ехээр ... хизаарлаха ба яде... най аюулые зайсуу... лаар СССР-эй бүх... hайн хараа бодол... хүтэлбэрилэгшэ үшө... тодорхой тодоор ... лан үгэбэ гээд хи... наhаа абтажа байh... тоото мэдээсэлнүүд ... онсолон тэмдэглэгд...

Ядерна дайнай ... зайсуулгада, эб най... хэрэгэй илан мандал... хөөрөө зорюулагдаh... шье дурадхалнуудые... жэтэй тээшэнь хара... хөөр Советскэ Союз... байhан тушаагаа ү... хин мэдүүлhэн үш... боото Штадуудай ... гүй балмад политик... тохёолдоhон мүнөө... та байдалhаа гара... хо байhанда арадуу... гэл найдабарине ... hэргээбэ.

Үймар, харата ... нуудые үнэн зүб ... илаха байhанда эт... далга энэ жэлэй Ма... дэрэй гол шэнжэ ш... боложо, бүхы дем... нуудай июур шарай... элшээр гэрэлтүүлнэ.

Ю. РОМА...
(Т...

ХИЛЫН САНАhАА · ТАСС · АПН ·

ЭБ НАЙРАМДАЛАЙ ТҮЛӨӨ ТЭМСЭЛЭЙ УРЯА ДОРО

СТОКГОЛЬМ. Бата эб найрамдал хангахын түлөө, ажалшадай үндэhэн аша туhые хамгаалхын түлөө, хүнүүдые ажалаар хангахын түлөө тэмсэлэй уряа доро Майн Нэгэнэй hайндэртэ — Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэрые hайндэрлэхэ уряатайгаар Швециин коммунистнууд гэдэг хүдэлмэришэнэй партиин (РПКШ) правлениин гүйсэдхэхэ комитет хүн зондо. хүдэлмэришэн ангида хандаба.

Мүнөө үедэ эб найрамдалай ба уласхоорондын түгшүүрилые hуларуулхын түлөө тэмсэл хадаа гол зорилго болоно гэжэ гүйсэдхэхэ комитедэй мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Тиимэhээ термоядерна дайнай аюулые усадхахын, дундуур зайда хэрэглэгдэхэ американ шэнэ ядерна рекетэнүүдые Европо түбидэ тараан тодхохо гэhэн НАТО-гай түсэбүүдые бэелүүлгэхэгүйн тула эб найрамдалай тала баригшад, бүхы хүнүүд оролдолго гаргаха ёhотой гээд мэдүүлгэ дотор тэмдэглэгдэнэ.

АЛЖИР. Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэртэй дашарамдуулан, Алжирай Ажалшадай бүгэдэ нийтын холбооной национальна секретариат уряануудые гаргахадаа, ажалшадай революционно туйлалтануудые АНДР-эй хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай ба таряашадай хамгаалхаар шиидхилто үгэхэ талаар шэглүүлэгдэhэн АНДР-эй президент, Алжирые сүлөөлэлгын фронт гэдэг партиин Генеральна секретарь Шадли Бенджедид түрүүтэй ороной хүтэлбэриин политикые батаар дэмжэжэ байhанаа профсоюзай секретариат Алжирай бүхы ажалшадай үмэнэhөө мэдүүлбэ.

КАРАКАС. Майн 1-тэй дашарамдуулан, Чилиин зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдые залан хүтэлбэрилхэ талаар эндэ хүдэлдэг комисси мэдүүлгэ тарааба. Пиночедэй фашис диктатурада эсэргүүгээр ниитэ нэгэн фронтоор тэмсэхые Чилиин ажалшадай эрид шиидэнхэй байhаниинь тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ. Нютагай дэнхэй байhыень мэдүүлэгдээ.

Оронойнгоо экономическа ба политическэ бэеэ дааhан байдалые бэхижүүлхэ, империализмын али бүхы халдалганууда шанга харюу сохархис засагаархидта, тэдэниие дэмжэдэг империалис хүсэнүүдтэ эсэргүүгээр эрэлхэг зоригтойгоор тэмсэжэ байдаг Чилиин Компартиин, социалис партиин, «зүүнэй үзэлтэй революционно хүдэлөөнэй» ба бусад патриотическа эмхинүүдэй түлөөлэгшэд документдэ гар табиhан байгаа.

Эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө чилиинхидэй тэмсэл бүхы Латиин Америкын арадуудай империализмда эсэргүү хүдэлөөнтэй таhаршагүй холбоотой юм гээд залан хүтэлбэрилгын комиссиин мэдүүлгэ дотор заагдана.

БУЭНОС-АЙРЕС. Ажалшадай улам ургажа байгаа эрилтэнүүдhээ боложо, Уругвайн захиргаан Ажалшадай уласхоорондын hаналаа нэгэдэлгын үдэрые — Майн 1-ниие hайндэрлэхыень hүүлэй арбан жэлэй турша соо түрүүшынхеэ тусхайтаар зүбшөөхэ баатай болоо.

«Ажалшадай профсоюзууд хоорондын пленумдэ» нэгэдэдэг Уругвайн хүдэлмэришэдэй 47 эмхи Майн Нэгэнэй hайндэрые эрхэ сүлөөгэйнгөө түлөө арадай тэмсэлэй үдэр болгохыень хүдэлмэришэн ангиие уряалба.

БАЯРАЙ СУГЛААН

ХАНОЙ. Гайхамшагта hайндэрнүүдтэ — Майн Нэгэнэй hайндэртэ, шэнэ түхэлэй колониальна засаг захиргаанай дарлалта мүлжэлгэhөө Урда Вьетнамые бүрин хүсэдөөр сүлөөлhөөр найман жэлэй ойдо зорюулагдаhан баярай суглаан апрелиин 30-да эндэ болобо. КПВ-гэй ЦК-гай Генеральна секретарь Ле Зуан, СРВ-гэй бусад хүтэлбэрилэгшэд, Ажалай ба Вьетнамай Арадай Зэбсэгтэ Хүсэнүүдэй Геройнууд тэрээндэ хабаадаhан байгаа.

Эб найрамдалай ба буу зэбсэгүүдые хуряахын түлөө тэмсэл хадаа мүноо үедэ түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэнэй түбхын түрүүшын зорилго болоно гэжэ Вьетнамай Профсоюзуудай федерациин түрүүлэгшэ Нгуен Дык Тхуан сугларагшадай урда үгэ хэлэхэдээ мэдүүлээ. Советскэ Союзай ба бусад социалис оронуудай эб найрамдалта залан сэхэ политика эдэ hайн hайхан уг зорилгонуудай түлөө тэмсэлдэ дэлхэйн арадуудые урмашуулан зоригжуулна.

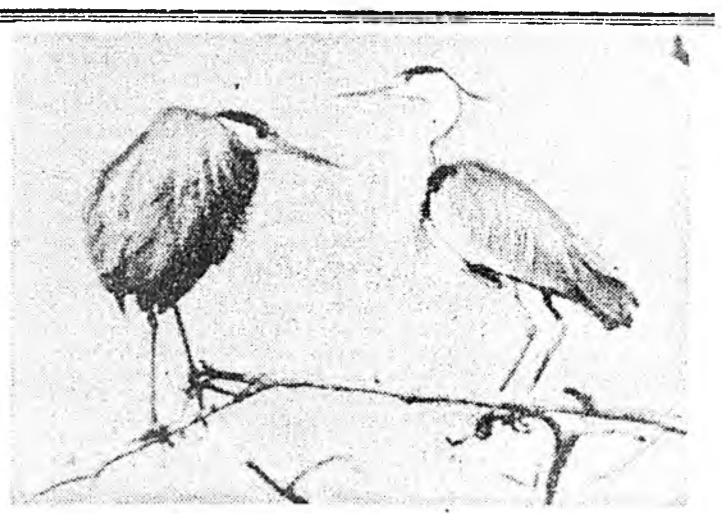
ХҮН БА байгаали

ХОМОРОЙ ШУБУУД

Улаан-Үдын районой Хурамша нютагта дүтэхэнэ хүхэ дэглы шубуун олоор амидардаг. Юуб гэхэдэ, эндэ арбаад жэлэй саана хоморой эдэ шубуудые аршалан хамгаалхаар гүрэнэй заказник нээгдэhэн байгаа бшуу.

Үндэhөөрөө таhарха, хосорхо туйлдаа хүрэhэн эдэ жэгүүр далитаниие олошоруулхаар Хурамхаанай районой Могойтоhоо урагшаа нэмжыhэн газарта мүн лэ заказник байгуулагдаа hэн. Эндэ нарhан модод соо хүхэ дэглынүүд уурхайгаа түхеэрдэг. Мүнөө тусхай харууhан доро байhан шубуудай тоо хараа байса олошороо.

Хүхэ дэглы дулаан оронhоо апрелиин эхеэр ниидэн ерэдэг юм. Эндээ үндэгэлөөд, намар болотор дальбараануудаа тэнжээдэг. Намаг, таряанай hууряар хүхэ дэглынүүд дайралдадаг.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Хүхэ дэглынүүд. 2. Могойтын заказнигай хүхэ дэглын уурхайнууд.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Ажалай, этигэл найдалай, хабарай hайндэр» — Москвагай Улаан талмай дээрэ болоhон жагсаал тухай ТАСС-ай корреспондентнүүдэй репортаж. «Улаан-Үдэ. Совет Үүдэй талмай. Жагсаалшадай жэгдэ алхам» — Н. Дригеновэй, Ц. Цыренжаповай фото-мэдээсэл. Австриин, Кипрэй, Сан-Маринын, Финляндиин, Швециин, Югославиин гүрэнүүдэй болон правительствануудай толгойлогшонорой хандалгада Ю. В. Андроповой үгэhэн харюу.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Эб найрамдалай болон Октябриин харгыгаар» — Совет Үүдэй талмай дээрэhээ А. Климовэй хэhэн репортаж.

Гурбадахи хуудаhанда «Улаан тугууд намилзана» —Н. Казаринов. Г. Шелкунова гэгшэдэй республикын районуудта hайндэрэй үнгэрhэн тухай репортаж. «Республикын Майн нэгэн» — А. Павловай статья.

Дүрбэдэхи хуудаhанда. Элдэб hонин. Уласхоорондын мэдээсэлнүүд. «Мүнөөдэр — старт» — Г. Ивановай информаци. Телевидени. Кино.

ТЕЛЕВИДЕНИ

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Зарядкада зогсогты». 9.35 — Воронежой Гүрэнэй ород арадай хоорой концерт. 10.05—Баримтата фильм. 10.45 — Духовой оркестр наадана. 11.10 — «Будильник». 11.40 — Советскэ Союзда алба хэнэб». 12.40 — Мультфильмнүүд. 13.25 — «Үглөөнэй почто»—хүгжэмтэ дамжуулга. 13.55 — Баримтата фильм. 14.10 — «Хүдөөгэй ажал хэрэгүүд». 15.10 — «Хүгжэмтэ киоск. 15.40 — С. В. Образцовой хүтэлбэри доро Гүрэнэй академическэ түбэй куклын театрай «Таинственный Гиппопотам» гэhэн фильм-зүжэг. 16.45 —«Ажалай ба тэмсэлэй поэзи». 17.40—«Аяншалагшадай клуб». 18.10 — «Дүхэригоо үргэдхэе». 19.55 «Майн 1 нэй гадаадын оронуудай айлшад». 20.10 —Концерт. 20.25 — «Бриллиантовая рука» — кинокомеди. 22.00 — «Время». 22.45 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. (2-дохи ба 3-дахи шата). ФРГ-hээ дамжуулагдаха. 00.40 — Футболоор СССР-эй чемпионат. ЦСКА — «Торпедо» (Москва).

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

Москва. 15.20 — Мультфильмнүүд. 15.40 — Космонавтнууд искусствын ажал ябуулагшадтай уулзаха. 17.45 — «Летучая мышь» — уран hайханай фильм (1-дэхи ба 2-дохи сери). 20.00 — «Мэдээжэ аад, юрэ бусын юумэн». 21.00— «Амгалан нойрсогты, багашуул!» 21.15 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 21.45 — Арадай аялга дуунууд. 22.00 —«Время». 22,35 — «Сентиментальный роман» — уран hайханай фильм

ВТОРНИК, 3

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 — Дамжуулгын программа. 9.00 — «Время». 9.40 — Үглөөнэй гимнастика. 9.55 — «Пингвиненок»—мультфильм. 10.05 — «Сентиментальный роман» — уран hайханай фильм. 11.40 — «Ан амитадай аймаг». 12.40 — Шэнэ hонин 15.15 — Шэнэ hонин. 15.30 — Оршон тойронхи байгаалиие сахин хамгаалха тухай баримтата фильмүүд. 16.10 — Союзуудай байшангай Колонно зал сооhоо эдиршүүлдэ зорюулагдаhан хүгжэмтэ дамжуулга. 18.15 — «Манай корреспондентнүүд хөөрэнэ». 18.45 — «Манай саад». 19.15 — «Ажалайнь зэргээр нэрэ хүндэ». Ереванай «Ануш» гэжэ нэхэлгын нэгэдэлдэ станогуудые олоор хангаhанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлhэн тухай.

Улаан-Үдэ. 19.45 — Шэнэ hонин (буряадаар).

Москва. 20.00 — Хоккейгээр дэлхэйн чемпионат. Түгэсхэлэй бүлэгэй командануудай мүрысөөн. (ФРГ-hээ дамжуулагдаха. 22.00 — «Время» Казахай ССР-эй габь... тистка Роза Рымбае... ха. 23.25 — «Медовы... — телевизионно ... фильм. 23.45 — «М... түби дэлхэй дээрэ». Футболоор СССР-эй ... нат. «Динамо» (Минск... намо» (Киев).

ХОЁРДОХИ ПРОГ...

Москва. 12.55 — ... гын программа. 13.00 ... цуз хэлэн (хоёрдо... hуралсажа байгшад... Физикэ. 10-дахи кл... зикэ ба эрдэм-техни... жэлтэ». 14.05 — Гоё... ойлгодогоор хүмүүж... болон зөөри хогшол... «Воронок» — эрд... рүүлгын фильм. 14.4... нин — журналист ... тор». 15.25 — «Эрд... нэ hонин». 15.55 — ... хов. «Гурбан эгэш... 16.55 — Шэнэ hони... 19.10 — Забhарлалг...

Улаан-Үдэ. 19.10 — ... эрэшүүлэй академич... рой концерт. 20.00—... рынь ажал хэрэгээр... лэгдэнэ»—киноочерк... «Уншал даа» — Үн... рюулагдаhан дамжуу... — Соносхолнууд.

Москва. 21.00 — ... нойрсогты, багашуул... «Эжын hургуули»... «Арадай аялга дуун... — «Время». 22.35 — ... на издалека» — у... най фильм.

Газетымнай ... 43... мер майн 4-дэ г...

Редактор
Р. Б. ГАРМА...

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2.54—54, зам. редактора -2 68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь —2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни — 2-34-05, пропаганды — 2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64 -36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, 2-57-63, информации—2-60-91, переводов — 2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2 -33-61 отдел объявлений — 2-65-54.

Республиканская типография Государственного комитета Бурятской АССР по делам издательств, полиграфии и книжной торговли.
Н-04460. Заказ № 103. Индекс 04649.